

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg.

18 april 1985

Jaargang 5, nummer 16

Basisfilosofie Exit?

De Rijksuniversiteit Limburg zou er goed aan doen alle pogingen te staken haar Basisfilosofie te evalueren, bij te stellen of te herschrijven. Met die opdracht heeft de Werkgroep Herformulering Basisfilosofie zijn opdracht gegeven aan de Universiteitsraad en het College van Bestuur.

Als men ondanks dit advies toch wil vasthouden aan een nieuwe versie van de Basisfilosofie, zou er goed aan doen een deskundige op het gebied van de wetenschapsfilosofie daartoe opdracht te verlenen. Volgens de werkgroep, die twee jaar geleden is ingesteld en volstaan worden met het opstellen van een profielschets, zoals de minister die vraagt als leidraad bij het ontwikkelingsplan. Die schets zou aangevuld kunnen worden met culturele profielen, waarin de faculteiten aangeven hoe zij de instellingsschets denken uit te werken. De werkgroep, die voortborduurde op de voorbereidingen van een klein-

ne verkenningsgroep, heeft gekonstateerd, dat tot nu toe alle pogingen om de Basisfilosofie uit 1972 „bij te werken” zijn mislukt. Het stuk leent zich er niet voor om als kader voor het toetsen van nieuwe plannen en het evalueren van gedane zaken te dienen. Daarvoor is het te wervend en te politiek”. Dat is niet verwonderlijk omdat de Basisfilosofie indertijd geschreven is om de komst van de achtste medische faculteit te verdedigen. Ook zou het stuk te specifiek medisch gericht zijn, meent concludeert de werkgroep.

J.H.

Langer werken voor arbeidstijdverkorting

Onderwijsminister drs. W.J. Deetman komt binnenkort met een aanvullende notitie over arbeidstijdverkorting in het hele onderwijs. Die notitie vormt een aanvulling op zijn plannen omtrent „opfrisverlof”, die hij half maart bekendmaakte. Volgens dat plan zou wetenschappelijk personeel gedurende zeven jaar 42 uur per week moeten gaan werken, in ruil daarvoor na verloop van die termijn negen maanden met verlof te mogen. Oudere werknemers zouden de opgespaarde tijd kunnen gebruiken om korter te gaan werken.

Op dezelfde leest zou Deetman de plannen voor arbeidstijdverkorting van het overige personeel willen uitvoeren, werd bij de vergadering van de Overlegkamer Hoger Onderwijs op 1 april bekendgemaakt. Dit ondanks de kritiek die na het bekend worden van de „opfris”-plannen te horen viel. De bonden, Abvako zowel als CFO, lieten weten het een verbazend plan te vinden, aangezien de minister de vrije tijd van werknemers wil gebruiken om tot arbeidsduurverkorting te komen. Zij adviseerden dat Deetman de plannen zou intrekken. Tijdens de HO-vergadering van 1 april bleek dat de Colleges van Bestuur niet willen praten over „opfrisverlof” of de uitbreiding ervan tot arbeidstijdverkorting voor het

hele HO, zonder eerst gepraat te hebben over de herbezettingsgelden. Dat geld, vrijgekomen uit de prijscompensatie die op de universitaire salarissen wordt ingehouden en mogelijk oplopend tot 140 miljoen per jaar, zou volgens de Colleges in z'n geheel aan de universiteiten ten goede moeten komen. Extra arbeidsplaatsen zouden ervan bekostigd moeten worden, en bovendien zouden de instellingen zelf moeten mogen bepalen hoe ze die invullen. Tot dusver beweerde Deetman steeds, de herbezettingsgelden voor hooguit 85 procent ten goede zouden komen aan de instellingen. Dat percentage geldt voorts voor het hele onderwijs; een verdeling over de soorten is nog niet afgesproken. Zou een andere categorie prioriteit krijgen, dan zou het wetenschappelijk onderwijs dus een lager percentage kunnen verwachten. De mate waarin de herbezettingsgelden ter beschikking van de universiteiten komen is mede bepalend voor hun bereidheid mee te zoeken naar vormen van arbeidstijdverkorting, bleek 1 april. Eind april praat Deetman met het Centraal Overlegorgaan Personeelszaken (COP-WO) verder. In mei wordt het overleg met de Colleges voortgezet.

UP/Esther Hageman

De beeldvorming van gevaar

Zwartkijkers, onheilsprofeten, doemdenkers en andere met journalisten vergelijkbare boodschappers moet je nooit geloven. Ze hebben er belang bij de risico's die we in het dagelijks leven lopen zo dramatisch mogelijk af te schilderen. Om een beeld te kunnen vormen van de échte werkelijkheid heb je een standaard nodig, anders neem je beslissingen die op onjuiste informatie gebaseerd zijn. Harry Struyker Boudier doet een voorstel in het boek „Risico's Meten”. Zie pagina 5.

SER komt op voor arme ouders

Lagere inkomensgroepen mogen geen nadeel ondervinden van een nieuw stelsel van studiefinanciering. De ondergrens voor ouderlijke bijdragen moet bij een belastbaar jaarincome van 27.000 gulden blijven liggen, en niet worden verlaagd tot 21.650 gulden, zoals minister Deetman wil. De konsekwentie is, dat er minder geld is voor een basisbeurs voor alle studenten: 700 gulden per student. Dit schrijft de Sociaal Economische Raad (SER) in een eind vorige week uitgebracht advies over het nieuwe studiefinancieringsplan van minister Deetman. De SER vindt ook, dat alleen het inkomen uit ouderlijk vermogen moet worden meegewogen bij de toekenning van studiefinanciering, niet het vermogen zelf.

De Raad is het in grote lijnen eens met de voorstellen van de minister: een basisbeurs voor alle studerende tussen achttien en zevenentwintig jaar, die niet afhankelijk is van het inkomen van de ouders en de onderwijsvorm, en die voor de lagere inkomensgroepen wordt aangevuld met een lening waarvoor een

terugbetalingsregeling geldt die is aangepast aan het latere inkomen van de afgestudeerde. Een stelsel dat geldt voor studenten die tenminste 19 uur per week aan hun opleiding besteden en niet meer mag kosten dan de drie miljard die de overheid nu aan kinderbijslag en studiefinanciering voor deze groepen spendeert. Maar de SER constateert ook, dat kinderen van rijkere ouders erop vooruit gaan in vergelijking met nu, ten koste van studenten uit lagere inkomensgroepen. De grens ligt ongeveer bij anderhalf maal het belastbare minimumloon. Vandaar de wijzigingsvoorstellen. Ook vindt de Raad, dat de leningen renteloos moeten zijn, om de terugbetalingsverplichtingen niet te groot te maken. In de berekeningen van het ministerie werd tot dusver een rentepercentage van 7,5 gehanteerd.

Volgens de SER kan de 2000 gulden die een student per jaar onbelast mag bijverdienen gehandhaafd blijven, en is het ook niet nodig om de overschrijdingen van dat bedrag te wegen naar herkomst. In de plan-

nen van Deetman is dat wel het geval: daarin wordt verschil gemaakt tussen inkomen uit arbeid van de student en inkomen uit bijvoorbeeld vermogen. Studenten die erg veel bijverdienen worden daardoor wel iets zwaarder belast dan bij Deetman het geval zou zijn maar, aldus de SER, de meeste studenten studeren full-time. Studenten met bescheiden eigen inkomsten zouden in het SER-model beter af zijn.

Enkele groepen zullen bij de afschaffing van de kinderbijslag voor achttien tot zevenentwintigjarigen buiten de prijzen vallen, constateert de SER. Dat zijn studenten die straks om de een of andere reden geen studiefinanciering ontvangen, bepaalde deelnemers aan het jeugdwerkplan voor achttien tot eenentwintigjarigen en werkloze schoolverlaters in dezelfde leeftijdscategorie die in de RWW-waaktijdregeling vallen. Binnen de Raad is nog geen overeenstemming over een alternatief voor deze jongeren.

Lin Tabak/UP

Zure Appels

„Cabaret is leuk, maar het moet wel ten koste van iemand gaan” placht professor Hans Philipsen ons vroeger toe te vertrouwen als we Diës of Lustrum weer met zulk ouderwets vermaak hadden trachten op te luisteren. En we hielden ons gretig aan zijn advies. Tans weg? Tiddens weg? Greep decaan? Er was altijd wel iets waar ze op gepakt konden worden. Eén ding hadden de slachtoffers van onze vocale aanvallen altijd gemeen: het waren politiek verantwoordelijke gezagsdragers die, gedachtig het gezegde: „Hoge bomen vangen veel wind”, wel wat plaagstootjes konden velen. Ze bleven dan ook altijd breed, begrijpend, of als de gebitsgestoorde boer glimlachen. Zeker voor hen gold: „There's something horrible: to be talked about. But there's something more horrible: not to be talked about”. Een column vertoont enige overeenkomst met cabaret: Het begint allebei met een c, het moet kort en boeiend of leuk zijn en op een tevoren geprogrammeerd moment opgevoerd worden. De vergelijking gaat echter mank op het moment dat het cabaret-credo van Philipsen zijn intrede doet in de column: dan is er geen sprake meer van plaagstootjes vanonder de dekmantel van „cabaret” maar van aantoonbare laster waarvoor het slachtoffer in het uiterste geval zelfs naar de rechter zou kunnen lopen. Helemaal bedenkelijk wordt het als zo'n column bovendien niet gericht is tegen politiek verantwoordelijken, maar als men z'n grapjes maakt ten koste van degenen die loyaal proberen het door fakultaire free-lance politici geformuleerde beleid ten uitvoer te brengen. Helaas moet ik de column van professor Ad Appels: „solliciteren” in *Observant* 5/15 van 28 maart j.l. tot de lectuur van zulk

treurig allooi rekenen. Als er iets valt aan te merken op de (wijze van) samenstelling van een Commissie Verwetenschappelijking dan moet professor Appels daar de politiek verantwoordelijken op aanspreken: de voorzitter van de Onderwijscommissie FdG (hij zal Ton Schmidt binnen zijn capaciteitsgroep toch wel eens tegen het lijf lopen?) of ondergetekende, maar niet Bert Kolle. Bovendien is het onjuist dat professor Appels „verwetenschappelijking” gelijk stelt met de „inbouw van statistiek en informatica in het leerplan” en gaat hij er ten onrechte van uit dat „Verwetenschappelijking” de leeropdracht van de hoogleraren in deze vakgebieden zou zijn. Ik vind dat professor Appels zijn column moet overdoen. Deze brief zal hem hopelijk inspireren tot een stukje dat de kokkies van het onderwijs van B- naar A-typologie zal doen verschieten. Dan zitten we meteen op de juiste schootsafstand en kunen we voltreffers gaan plaatsen. Sluipmoord is effectief, maar geeft geen pas binnen het universitaire strijdperk.

Gerard Majoor

Leermiddelen

Zolang ik in het Maastrichts onderwijssysteem geloof zal ik de onderwijscommissie een treurspiegel voorhouden. Zolang een ideale grondwet wordt bedorven door waanzinnige uitvoerende wetten en domme regelingen een schitterend uitgangspunt bederven zal ik blijven klagen.

Al jaren geleden schreef ik dat ons onderwijssysteem de studenten motiveert en de staf demotiveert. Drie weken geleden werd in dit blad de empirische juistheid van deze stelling aangetoond. Gerard Majoor, minister van onderwijs in het vierde kabinet Greep, schreef: „Helaas moet worden vastgesteld dat de belangstelling van de staf voor het maken van AV-leermiddelen de laatste jaren sterk gedaand is... Het is echter onverantwoord studenten tot in lengte van dagen dezelfde vergrijzende AV-leermiddelen aan te bieden. De onderwijscommissie FdG meent dat ook dat het hoog tijd is dat een kleine projectgroep met nieuw élan de schouders onder dit voorzieningspakket zet”. Vrijwilligers kunnen zich aanmelden bij B. Kolle. De heer Majoor had hetzelfde kunnen schrijven over het studielandschap, blokboeken en voortgangstoetsen. Toen de staf uit het onderwijs georganiseerd werd begon de erosie van de kwaliteit. De paradox van ons onderwijsstroom is dat dit in een docentvrije organisatie lang goed kan gaan omdat het niveauverlies voor studenten moeilijk zichtbaar is. Wat Majoor had moeten schrijven is: „Het

fakulteitsbestuur heeft moeten konstateren dat onze onderwijsorganisatie de betrokkenheid van de staf bij de eerste vier studiejaar zodanig reduceert dat ernstige kwaliteitsverlies dreigt. Zij heeft daarom een organisatiebureau de opdracht gegeven om met behoud van de uitgangspunten „probleemoriëntatie” en „zelfwerkzaamheid” een oplossing voor dit complex probleem uit te werken”.

Zo'n zin hoort eigenlijk niet in een column. Dit is een eigen genre, zoals Nederland onlangs nog aan minister Brinkman moest uitleggen en ik diets moest maken aan de studente, die mij een kistje sigaren kwam brengen omdat ik door de sekretaris van de onderwijscommissie een onzinnige dialoog in de mond te leggen het varkentje gewassen had dat zij al zo lang in bad had willen doen. De idee dat nieuw benoemde hoogleraren de Observant moeten lezen om te weten wanneer zij kunnen solliciteren naar het lidmaatschap van een commissie om hun leeropdracht uit te voeren! Hoe krijgen mensen het verzonnen? Met deze bizarre vrucht van proceduregevechten wordt de sekretaris op pad gestuurd om enthousiastelingen voor de onderwijsfanfare te werven. Een vaandeldrager dirigeert de harmonie niet. De gekoncentreerde onzin die op zijn drapeau staat is niet zijn eigen tekst. B. Kolle doet gewoon zijn werk, en nog goed ook. De sigaren werden niet aangenomen. Je zult de fanfare

maar vooraf moeten gaan met de tekst: „Iedereen is kandidaat voor alles”, of nu op pad gestuurd worden met de wekroep „Doe mee met de AV”. Het vaandel zelf is ons leermiddel geworden.

Ad Appels

Paartjes

Maastricht: te k. Jekerweg, luxe beneden app. m. tuin 300 m². B.g.: entree, toilet, woonk. 24 m², luxe keuken, 2 slpk. 14 m², badk./douche, sout. werkk. 13 m², berg., provisie 12 m², c.v. gas, incl. luxe betimmering, kasten. Vr.pr. f 128.000,- k.k. Inl. 04407-2071 of 368.

Ik zoek een leuke kamer per 1 mei. Wie weet er een? Bel dan Hera. 043-51908. (Ik heb trouwens ook belangstelling voor een tweedehands racefiets).

Te koop gevraagd: een fiets. Wil Roebroek, Skillslab, toestel 292.

Aangeboden: Wij passen op uw huis (dier, plant) in Maastricht-centrum voor ± 1 maand in de zomer. Goede referenties. Bel. 020-249380.

Gezin met drie kinderen (12, 11 en 5 jr.) zoekt vakantiewoning o.i.d. in Zuid-Limburg, gedurende twee of drie weken in de periode 8 juli t/m 3 augustus 1985. Reakties gaarne aan F. van Vessem, Zwaluwstraat 224, 3853 CL Ermelo. Telefoon 03417-54618.

KENNISGEVING

Het R.K. Studentenpastoraat Maastricht stelt zich tot doel de gelegenheid te scheppen tot een bezinning op hogere levenswaarden.

Het pastoraat richt zich tot alle studenten en docenten van de Rijksuniversiteit Limburg evenals die van de instituten van hoger beroepsonderwijs in Maastricht.

Zijn activiteiten staan open voor iedere belangstellende ongeacht religie of levensbeschouwing.

Op elk donderdagavond om 7 uur wordt er een Eucharistieviering gehouden met korte medicatie in de Studentenkapel in de Maastrichter Pastoorstraat, naast de St. Matthiaskerk aan de Boschstraat.

Elke maand, eveneens op donderdagavond om acht uur, vindt er een conferentieavond plaats, waaraan de datum, inleider en onderwerp tijdig worden bekendgemaakt.

De Pastor is elke dag bereikbaar voor persoonlijke gesprekken in het Pastoraat, Maastrichter Pastoorstraat 10, telefoon 043-11126.

Afspraken te maken tussen 9.30 en 12.30 uur.

(Deze advertentie werd ons van bevriende zijde aangeboden)

Klimmen-Ransdaal

Te koop: Nabij station landelijk gelegen vrijstaande bungalow, degelijk en goed onderhouden, praktische indeling, grote tuin rondom. Tel. 04459-1390.

Grandioze tussendoortjes, ongelooft goedkoop: 10 dagen luxueus naar Spanje, all-in f 329,-; 8-daagse reis Budapest f 289,-. Ook deze zomer voordelige reis. Vraag die folder! Bel de studereisclub 050-142386/133068.

Geneeskundestudent Leiden (1e jaar) studieplaats ruilen met geneeskundestudent Maastricht. L. Oppermann, serstraat 22d, 2311 GR Leiden, 126855.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:

Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-888319
(doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur:

Wim Hermens (voorzitter),
Kees Schröer (penningmeester)
Hans Lensing (secretaris),
Erik de Graaff
Evelyn de Leeuw
(redactiefgevaardigde)
G.J. Tangelder

Redactie

Ton Hameleers,
Jacques Herraets (cindredacteur),
Ad van Iterson,
Evelyn de Leeuw,
Malva Driessen
Paul Gobée
Margriet van der Stok
Redactie-assistent:
Liesbeth van Hoef
Grafische vormgeving:
Guus van Rooy, Annetiek Kusters
Foto's: Hans van Dijk,
Coc van der Gugten,
fotopersburo Widdershoven
Tekeningen: John Prop, Raph de Haas
Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paartjes):
Yvonne Stevens, toestel 302
Tarieven op aanvraag
Paartjes opgeven bij de redactie.

Abonnement

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,- per jaar.

Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het landelijke samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), THB (Tilburg), TH-berichten (Eindhoven), THT-nieuws (Twente), KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad (Utrecht), Universiteitskrant (Groningen) en Wageningen Hogeschoolblad (Wageningen).

UP-korrespondenten: Bert Bakker, Lin Tabak.

Gezellige Limburgse boerderij te huur voor groepen tot 50 personen. Ideaal voor werkweken, familiefeesten, studieweekends, reünies etc. Vlakbij de uitgestrekte Vijlenerbossen. Verhuur aan slechts één groep; veel privacy, open haard, c.v., douches, sportveld. Geen campingcentrum.

M. Ronken, Elzeterweg 6, 6281 NN Mechelen, tel. 04455-1363.

Marktmechanisme moet hoger onderwijs gaan beheersen

het hoger onderwijs zal veel marktgericht moeten worden in zijn programma-aanbod. Het krijgt daarvoor grote vrijheid ten opzichte van de overheid. Maar het zal moeten dingen naar de gunst van de student die, uitgerust met een buidel „studiepunten”, zich vrij kan bewegen tussen fakulteiten en instellingen, tussen wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs en de Open Universiteit, en die slechte, ninteressante en nutteloze produkten genadeloos afstraft. Dit is de laatste konsekwentie van een zeer binnenkort verschijnende koncept-beleidsnota over de toekomst van het hoger onderwijs. De overheid zal zich in deze optiek niet langer in detail met de inrichting van onderwijsprogramma's bezighouden.

Op dit moment moet het wetenschappelijk onderwijs voor elke nieuwe studierichting een experimenteeraanvraag indienen. Die wordt, van advies voorzien, ministerieel goedgekeurd en geëvalueerd, na uiterlijk tien jaar in het Akademisch Statuut opgenomen en daaruit zelden te verdwijnen. Het dergelijk star systeem, wordt in de nota betoogd, belemmert de instellingen in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van studenten. Bovendien garandeert het geen goed onderwijs.

Sektoren
Studierichtingen zullen daarom verwijzen uit de landelijke regelgeving. Ze maken plaats voor „sektoren”. Dat zijn wetenschapsgebieden of, in het hoger beroepsonderwijs, beroepsgebieden. Het HBO krijgt er negen of elf, de Open Universiteit zeven en het wetenschappelijk onderwijs zestien: economische wetenschappen, bedrijfskunde en bestuurswetenschappen, rechten, wiskunde en informatika, natuurwetenschappen, ruimtelijke wetenschappen, sociaal kulturele wetenschappen, menswetenschappen, gezondheidswetenschappen, letteren, historische- en kunstwetenschappen, godgeleerdheid en onderwijsbegeerte en, voor de hogescholen: landbouw-, bouwtechnische, technische natuur- en werktuigbouwkundige wetenschappen.

Reductieburo's willen fusie

Zijn plannen in de maak om de drie bestaande reductieburo's, die voornamelijk toelagen op de aankoop van studieboeken tegen gereduceerde prijs, samen te voegen tot één buro. Op die manier zou een nieuwe concurrentieslag onder de boekverkopers voorkomen worden.

Vorig jaar waren drie reductieburo's betrokken bij de boekenverkoop: een van Koko en twee van de faculteitsverenigingen Agora (Algemene Faculteit) en Uranos (juridische faculteit). Reductieburo's zijn onmisbaar om tegen gereduceerde prijs aan boeken te komen. Boekhandelaren mogen pas kortingen geven als de klant een bepaald aantal boeken bestelt. Vorig jaar stond enige beroering toen Uranos elf procent korting (tien procent van de boekhandel en één procent uit eigen middelen) gaf op boeken van boekhandel Bergmans betrokken waren. De faculteitsvereniging schoot op die manier onder de dekking van Koko, dat zijn rechten boeken bij Servaas bestelde en daar tien procent korting gaf. Bovendien werd de „officiële” academische boekhandel Leiter-Nypels zich in de strijd en bood liefst

liteitsbewaking, en het niveau voor overleg tussen instellingen en met overheid en samenleving. Maar binnen de instelling blijft de faculteit de bestuurlijke eenheid. Hoe die wordt opgevuld met sektoren, mag de instelling zelf uitmaken.

Binnen deze sektoren is elke instelling vrij om activiteiten aan te bieden in dag- of deeltijdprogramma's, in het aanbevelen van studiepakketten en het aanbieden van kortere programma's. De nota gaat er van uit dat de instellingen die vrijheid „kreatief en vernieuwend binnen de geldende kaders zullen gebruiken”, maar geeft uiteraard toch een aantal randvoorwaarden.

De vrijheid blijft beperkt tot eerste-faseopleidingen. Zo zal de TH-Delft geen Duits en Utrecht niet opnieuw tandheelkunde in het pakket mogen opnemen. Vallen de programma's te ver buiten de door de instelling bestreken sektoren of komt de „doelmatigheid op makro-niveau” in gevaar, dan kan de minister een „negatieve verklaring van bekostiging” afgeven. In geval van lakunes kan hij een „gebiedsspecifieke stimulans” geven. Verder moeten de instellingen aan aanstaande artsen en leraren pakketten blijven aanbieden die voldoen aan de wettelijke eisen voor die beroepen.

Ook de student krijgt meer vrijheden. Hij hoeft geen speciaal VWO-pakket meer te hebben, al zal hij zijn achterstand zelf moeten bijspijkeren. Hij mag, binnen door de examencommissie vast te stellen gren-

zen aan niveau en samenhang van het pakket, zelf zijn leerweg kiezen: specialistisch of breed, binnen één sektor of dwars door het hele hoger onderwijs.

De maximum inschrijvingsduur blijft zes jaar, waarna „een meer kostendekkend tarief van kracht” wordt. Wellicht wordt die tijd uitgekeerd in 252 „studiepunten”, waarbij een studiepoint de minimum onderwijseenheid is van veertig uur of één werkweek. Daarmee kan de student programma-onderdelen „kopen” bij een universiteit, hogeschool, HBO-instelling of de Open Universiteit. „Denkbaar is, dat de financiering van de instellingen wordt beïnvloed door de omzet in verkochte programmaonderdelen...”

Selectie

Ook de instelling kan kiezen. Nu is alleen selectie vooraf mogelijk, wanneer er te weinig plaats voor een opleiding is of de arbeidsmarkt vol zit. Selectie op een later moment in de studie verdient de voorkeur, aldus de nota, want in feite gaat het om de uitstroom, „het reguleren van een aantal getuigenschappen met een bepaald civiel effect”. Bovendien kan men dan de kwaliteit van de student beter beoordelen. Die selectie zou kunnen plaatsvinden na een algemeen oriënterende propedeuse, waarbij de student schriftelijk advies krijgt over voortzetting van de studie in of buiten de desbetreffende faculteit. Hoe beter het onderwijsprogramma, hoe meer studenten het trekt, hoe meer de instelling kan kiezen en hoe hoger de kwaliteit van de afgestudeerden. Onderwijsverbetering door kwaliteitsverhoging. Deze opzet heeft echter alleen kans van slagen als de student ook werkelijk kan kiezen op grond van kwaliteit. Voor deze kwaliteitsbeoordeling, waarmee in het wetenschappelijk onderwijs nog geen enkele ervaring bestaat, bestaat nog geen uitgewerkte oplossing. Interne controle via verplichte jaarlijkse evaluatieplannen en rapportage in jaarverslagen geeft misschien inzicht in rendementen en „de wijze waarop is ingespeeld op maatschappelijke veranderingen”, je kunt er niet uit opmaken of het onderwijs deugt en of de afgestudeerden ooit de beloofde baan zullen vinden.

Inspectie

Voor dat laatste denkt het ministerie aan een bonte verzameling van commissies. „Permanente visitatiecommissies”, ingesteld door de Inspectie en bevolkt met per onderwijsactiviteit wisselende „bekwame en gezaghebbende personen”. Zij moeten (op basis van een evaluatieplan) op gezette tijden poolshoogte nemen. „Ad hoc visitatiecommissies”, na klachten van studenten of afnemers van afgestudeerden. „Commissies relatie maatschappij-onderwijs”, die in het geval van onderwijsgevenden en artsen zelfs bindende adviezen kunnen geven. En tot slot onafhankelijke commissies als intermediair tussen vraag en aanbod, met als taak het toekennen of afnemen van de bevoegdheid diploma's te verlenen. Er komen — een novum in het hoger onderwijs — sanktiemogelijkheden. Raakt bekend dat een programmaonderdeel slecht beoordeeld is, dan blijven de studenten weg en neemt de rijksbijdrage af. Helpt dat niet, dan volgt een openbare waarschuwing, een

SAEL, la belle

Er is weer een Stichting bijgekomen in Limburg. De Stichting Academisering Eerste Lijn, waarvan de afkorting omineus met ernstige uitdrogingsverschijnselen geassocieerd wordt.

Vanuit de zorgvuldig gekoesterde Basisfilosofie is er dus nu, terwijl de universiteit zich opmaakt voor haar tweede lustrum, dan toch een gespreksforum ontstaan, dat oude idealen binnen de horizon van het bereikbare zou moeten brengen. Daar waren bijna jaarlijkse hernieuwingen van de doopbeloften, geloofsbelijdenissen en andersoortige integrale plannen voor nodig, gedragen door het meest geduldige papier dat onze onstuimige instelling rijk is, en een commissie-Sikkel, waarvan het veelbelovend rapport inmiddels al weer overleefd is. Limburg heeft zijn eerstelijnsignatuur niet verworven, maar uit bezuinigingsoverwegingen opgelegd gekregen.

Onder een gesternte, waarin het vooral gaat om de verdeling van de armoede, moeten nu oude pretenties worden waargemaakt. De faculteit der geneeskunde wil (moet) wel, maar — het bloed kruipt waar het niet gaan kan — legt zich toch vooral toe op de conversatie met de huisartsen in stad en ommeland; tenslotte zijn dat ook dokters en daar valt mee te praten. Het geneeskundig hemd is zogezegd nader dan de hoepelrok van de integrale zorg. De faculteit der gezondheidswetenschappen is met haar navelstaren nog net niet klaar, maar daar kunnen de wijkverpleging, de gezinszorg en het maatschappelijk werk in de toekomst ongetwijfeld nog grootse daden van verwachten.

Waar besturen, raden en commissies zijn zijn apparaten. Deze weerspiegelen iets van statussymboliek: je hebt een bureau onderwijs, een bureau onderzoek, waar blijft het bureau gezondheidszorg? Dus waart er al enige tijd een nieuw fantoom rond, dat naar de welluidende naam BEL luistert, Bureau Eerste Lijn. Tenminste drie versies zijn van dit bureau in omloop: een handzame meld- en regelkamer voor de capaciteitsgroep Huisartsgeneeskunde, een vakbondskantoor voor de vrij gevestigde huisartsen en een ambtelijk condensaat van de weelderig-warrige overlegcultuur om en over de eerstelijns tussen faculteit der geneeskunde en academisch ziekenhuis. Voor goed begrip: we hebben het ook nu weer over de huisartsen in de eerstelijns. We zullen er binnenkort ongetwijfeld in slagen om nauwkeurig in kaart te brengen door welke bomen het bos niet meer zichtbaar is en er zullen wel een paar bomen op overschieten waarvan aan de rand van, dit bos een robuuste bureaucratische eerstelijnsblokhuut kan worden gebouwd met een huisarts als portier om welke vaardigheden dan ook bij te houden.

Kortom: in een Sikkel-formule die al achterhaald is moet een tien jaar oud ideaal worden opgepoetst, liefst zonder dat dat iets kost en als het maar vooral om de dokters blijft gaan. Of stroomlijnen zich nu ineens alle lijnen naar een brede eerstelijns in een kruisbestuivend perspectief met geneeskundig én gezondheidswetenschappelijk onderwijs en onderzoek? Een SAEL-fulfilling prophecy, zal ik maar zeggen. Wie zal deze kat de juiste BEL aanbinden, opdat het niet weer een kater wordt?

Frans van Wijmen

dreiging en uiteindelijk stopzetting van de bekostiging. Een uiterste maatregel, aldus de nota, slechts „bij evident onvoldoende kwaliteit” toegepast en met de mogelijkheid van kroonberoep. Bovendien heeft dit sturingsmiddel zijn grenzen. Het ambtenarenrecht verhindert dat onderwijsgevenden, ook al presteren ze systematisch onder de maat, al te makkelijk ontslagen kunnen worden. Bovengenoemde voorstellen voor een „besturen-op-afstand” hebben tot gevolg, stelt de nota, dat de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs

die nu door de Tweede Kamer behandeld wordt, aanzienlijke aanpassingen moet ondergaan. Dat geldt ook voor de wetten op de Open Universiteit en het Hoger Beroepsonderwijs. De drie wetten zullen, geharmoniseerd uiteindelijk samengevoegd, uiteindelijk de Wet op Hoger Onderwijs vormen. De Kaderwet Hoger Onderwijs, waaraan jaren is gewerkt, zal daardoor overbodig zijn en, evenals het Akademisch Statuut, worden ingetrokken.

Lin Tabak/UP

Het benedenwindse laboratorium

De RL is maar een ukkie, toch kent het Koninkrijk der Nederlanden een nog kleinere universiteit: de Universiteit van de Nederlandse Antillen in Willemstad. Er doceren maar zo'n acht docenten. Een rechtenfaculteit kennen ze wel, maar er is bijvoorbeeld geen afstudeerrichting fiscaal recht. Met de Leidse universiteit is nu afgesproken dat de Antilliaanse kandidaats juristen die zich op fiscaal gebied willen specialiseren, voor een tijdje in de sleutelstad komen studeren. Het is de bedoeling dat er jaarlijks een stuk of acht fiscalisten in spe komen overvaren. Zij zullen leven van een Antilliaanse beurs, maar de Leidse rechtenfaculteit zal ook wat bijdragen aan het project: het onderwijs wordt gratis aangeboden. Voor wat hoort wat. Mr. Sillevs, die zich heeft beziggehouden met een vergelijk tussen het Leidse en het Willemstadse onderwijsprogramma, ziet ook andere mogelijkheden voor samenwerking. Hij beschouwt de eilanden als een juridische proeftuin. Sillevs: „Er bestaat in Nederland volstrekt onduidelijkheid over de samenhang tussen loonbelasting en premieheffing. Harm Mochbach, medewerker bij onze vakgroep, heeft een wetsvoorstel gemaakt dat deze samenhang doorzichtig maakt. Dat voorstel had men op de Antillen mooi kunnen invoeren en dan had je over een paar jaar in Nederland kunnen zeggen: kijk, het werkt daar, dus moeten we het hier ook hebben. Jammer dat dat voorstel daar in een bureaula is verdwenen.” (Mare)

Kruikezeikers

„Als je niet in spijkerbroek en met sociologenbaard pleegt rond te lopen dan ontstaat bij sommigen de indruk dat je een nogal autoritaire, ouderwetse establish-

ment-figuur zou zijn”, zegt prof. Anton Zijderfeld ter explicatie van zijn vertrek van Tilburg naar Rotterdam. Zouden ze in Tilburg dan zo achterlopen? Maar er blijkt meer aan de hand. Zijderfeld zegt geen inspiratie meer op te doen in zijn faculteit; er waren grote problemen met een paar van zijn medewerkers. Zo heeft Zijderfeld veel tijd en talent in een nota – „Orde op Zaken” – gestoken. Na een lange tocht langs de diverse vergaderstadia werd de nota geaccepteerd, maar vervolgens kon Zijderfeld als voorzitter van de onderzoekscommissie opstappen, zodat zijn nota niet in daden kon worden omgezet. Onder druk van een paar medewerkers, die weer raadsleden hadden bewerkt, werd hij niet herkozen. Zijderfeld: „Dat mensen die verder niets te doen hebben dan te roddelen en wandelgangenpolitiek te bedrijven je op zo'n manier beentje proberen te lichten”. Het komt allemaal omdat er in het begin van de jaren zeventig incompetente mensen zijn aangenomen, ten onrechte een vaste aanstelling hebben gekregen en nu „onmogelijk weg te krijgen zijn”, al publiceren ze geen letter. „Dat is de dood in de pot”, oordeelt Zijderfeld. Het liefst was hij concertpianist geworden, beken Zijderfeld, maar, zo voegt hij er aan toe, als je op je twaalfde Rachmaninov nog niet vloeiend kunt spelen, vergeet het dan maar. Niettemin nam hij afscheid van de Tilburgse hogeschool met een ... pianoconcert. Voor een goed gevulde zaal speelde hij werken van Mozart, Chopin en Brahms. Vooral de stukken van de laatste waren moeilijk om uit je hoofd te spelen. (Tilburgs Hogeschoolblad).

Peaceologie

Utrecht lijkt het patent te hebben op bizarre leerstoelen. Ze hebben al een tijd een leerstoel in de parapsychologie („de zwevende stoel” in de volksmond) en binnenkort komt daar waarschijnlijk een

leerstoel in de vredespedagogiek bij. Iedereen heeft al met het voorstel van de „Stichting leerstoelen vredesopbouw” ingestemd en de universiteitsraad zal ook wel positief beslissen. Wat is vredesopvoeding? De stichting: „opvoeding die zich richt op het tot stand brengen van een humane wereld en dit doet door zich te richten op de normen en waarden die in vrede besloten liggen, om van daaruit kennis en vaardigheden te ontwikkelen en meningen en attitudes te vormen”. En voorziet de vredesopvoeding ook in uitspraken over het beste politieke klimaat waarin een en ander gestalte kan krijgen? Nee, zegt voorzitter Aspelagh: „Belangrijk in de vredesopvoeding is juist de keuzevrijheid”. Hun ongebondenheid blijkt wel uit de samenstelling van het bestuur: daar zitten zowel VVD'ers in als PvdA'ers. Overigens maakt ook prinses Irene er deel van uit. (U-blad).

Mijn lievelingsmeester

Het Nijmeegse college van bestuur is weer met een briljant idee gekomen: een jaarlijkse prijs voor de beste docent van de universiteit. De prijs zal bestaan uit een bedrag van 2500 harde gulden en een – ongetwijfeld fraai gecalligrafeerde – oorkonde. Waarom deze prijs? Het college vond het een gemis dat opvallende onderwijskundige prestaties nu nooit eens extra werden beloond. Belangrijk onderzoek wordt onder de prijzen bedolven, maar een uitstekende docent zet men nooit in het zonnetje. Het college is bang dat – zeker na invoering van de Voorwaardelijke Financiering – binnen de universiteit het onderwijs aan het onderzoek ondergeschikt zal raken. Elk jaar zullen een of meerdere faculteiten worden uitgenodigd een geschikte kandidaat voor te dragen. Een jury van zeven

Wist u dat goed gebak eigenlijk nooit in de koelkast bewaard moet worden?

Meestal gaat het hoewel kwalitatief als qua smaak achteruit.

Vers gebak bewaart u het beste op een koele plek.

Alleen gebak met zacht zomerfruit zoals aardbeien, frambozen of kiwi moet u in de koelkast bewaren, evenals slagroomgebak.

patisserie
**theo
coenegracht**

Open: zondag van 10.00-14.00 uur, maandag van 8.00-18.00 uur, dinsdags gesloten, overige werkdagen van 8.00-18.00 uur.

man – vijf wetenschapslieden en twee studenten – zal zich over de voordrachten buigen. Wat wij ons afvragen: zou de klinisch psychiater Prick, als hij tijd van leven had gehad, in aanmerking zijn gekomen voor deze populariteitsprijs? Voor wie nooit van „de ouwe Prick” heeft gehoord, één kleine anecdote. Prick was een notoir vrouwenhater. Als hij de collegezaal binnenkwam, zei hij: „Goedemorgen, heren.” De aanwezige dames negeerde hij op alle manieren. Op een dag besloten de studenten om Prick in een „embarassing situation” te brengen: er werd afgesproken dat er alleen vrouwen in de collegezaal zouden gaan plaatsnemen. Goed, dat werd gedaan. Wat zou Prick zeggen? Wel, Prick komt binnen, werpt een blik in de zaal en zegt hard op bij zichzelf: „Hé, er is niemand! Nou, dan ga ik maar weer”.

„Schedels! Verse schedels!”

De Medische Faculteitsvereniging van de Erasmus Universiteit is verhuisd naar een nieuwe verkoopruimte. Deze herenigende gebeurtenis wilde de vereniging laten voorbijgaan zonder haar klamperende koopje aan te bieden. Een menselijke schedel, die gewoonlijk zo'n 250 gulden moet opbrengen; werd nu van de hand gedaan voor het vriendenprijsje van 100 gulden! Hoe kan de vereniging zich deze spectaculaire prijsdaling permitteren?

Quod Novum: „Vanuit een vergiftigd dia en een hongerend Ethiopie wordt de markt overspoeld met een rijk aanbod van menselijke schedels”.

Barricade

De aankondiging op de radio klonk voor mij in zekere zin wel aanlokkelijk. „Vrouwen en Gezondheidszorg,” dat zou het thema van de vrouwendag 1985 in Roermond zijn. In het korte interview werd gewag gemaakt van een markt met veel informatie en over hulpverlening aan vrouwen.

Ooit had ik een dichtbundel geschreven onder de toepasselijke titel, „Ambtenaar in de gezondheidszorg.” Een behoorlijk aantal exemplaren ervan lagen nog in de kast in afwachting van geïnteresseerden.

Het zelf aan de man brengen van poëtische producten heeft mij om de ambachtelijke sfeer die er van uitgaat, altijd wel aangesproken. Is er zoveel verschil tussen de gedichten die ik schreef en de Hervse kaasjes die mijn moeder maakte en zelf naar de markt bracht?

Wat mij ervan weerhield om spontaan naar Roermond af te reizen was het vooruitzicht een dag tussen hulpverleners te moeten doorbrengen. Een tiental jaren werken in de psychiatrie had mij aardig doen afknappen, niet zo zeer op het eigenlijke werk maar veeleer op het sfeertje dat ik had zien ontstaan en dat door anderen vaak aangeduid wordt als „zachte sector”. Er was veel vernieuwd maar au fond weinig veranderd. De hypocrisie en de zelfvoldaanheid gekoppeld aan een absolute zakelijkheid van de hulpverlening hadden mijn ergernis gewekt. Ik zag het al voor me, een dag vol therapeutische vrouwen. De afgelopen jaren had ik te zeer de afzondering gezocht om me daar nog in thuis te voe-

len. Maar het was natuurlijk wel de markt voor mijn handel. Dus vertrok ik een dag later met een plastic zak vol bundels. Het was een behoorlijk gewicht om te dragen. Ik overwoog mijn kansen op succes en besloot de zaak te halveren. Van gedichten is in Nederland nog nooit iemand rijk geworden en ik dacht er ook maar niet aan om een kosten-baten-analyse te maken. Alhoewel de literprijs van de benzine wel steeds door mijn hoofd zweefde.

Het spoor leidde naar een voormalig klooster en via veel trappen naar het vrouwen centrum. Een kapelachtige ruimte die propvol was.

Ik had verwacht dat mijn gebruikelijke verlegenheid in dit gezelschap geen rol zou spelen, maar toen ik al die mensen zag zakte de dapperheid die ik mij in de auto had aangeprent, snel weg. Ik bleef in de deuropening staan en had zin om direct weer te verdwijnen. Het was alsof ik van kop tot teen in brand stond. Mijn god, dacht ik, de eerste verschijnselen van de overgangsjaren voltrekken zich aan mij. Er was juist een lezing gaande over Vidogroepen. Dat stond mij dus ook nog te wachten.

Transpirend zocht ik iemand van de organisatie.

Na de uitzending had ik telefonisch contact gehad met een vrouw die mij verzekerde dat het hartstikke leuk zou zijn als ik met mijn bundel naar de markt kwam. Maar dit meisje wist nergens van en de naam van de ander wilde mij maar niet te binnen schieten.

Er werd mij ergens achteraf een bankje aangeboden. Of dat voldoende was. Ik wist onmiddellijk dat ik tevergeefs was

gekomen maar ik had niet het lef om op dat moment hulp in te roepen van een gedragstherapeute – die ongetwijfeld wel aanwezig zou zijn – dus zei ik dat het wel zou lukken. Ik zette mijn spullen neer, haalde vervolgens een kopje thee aan de bar en een heel gezond broodje waar ik bijna mijn valse voortanden in kapot beet. Daarna maakte ik met viltstiften enige affiches. Ik zocht een plaatsje om ze te bevestigen, maar ik had noch plakband, noch punaises meegenomen. Afgunstig keek ik naar de andere standhoudsters die allemaal ruime tafels hadden om hun informatie op uit te stallen. Er bleef mij niets anders over dan af te wachten en toe te zien hoe de stroom geïnteresseerden voorbij de stands trok en mij niet opmerkte. Maar ik besefte dat ik het allemaal aan mezelf te danken had. Eindelijk wong zich iemand tussen de stoelen door in mijn richting. Beleefd werd verzocht om de bundel in te mogen zien.

„Natuurlijk” antwoordde ik gretig. „Gaat uw gang” lag voor op mijn tong, maar ik herinnerde mij nog tijdig dat men in vrouwenhuizen elkaar om solidariteitsredenen tutoyeert.

De vrouw keek even in de bundel, frontste haar wenkbrauwen en concludeerde; „Weet je wat ik van de tegenwoordige gedichten vind?”

Ik was benieuwd. „Ze zijn zo negatief en zwaarmoedig.” Nog geen maand geleden had ze een bundel van Guido Gezelle cadeau gekregen en terstond declameerde ze voor me met gedragen stem; „O krinkelende winklende waterding, met het zwarte kabotseken aan.”

Ze keek op en keek mij vol verwachting aan.

„Dat is toch prachtig? Is 't niet?” Maar ik had haar al afgeschreven als klant en deed derhalve weinig moeite om mijn mistroostigheid te verbergen. Toen ze zag dat Gezelle aan mij niet besteed was maakte ze zich haastig uit de voeten. Misschien bang dat ze zich alsnog verplicht zou voelen mijn bundel te kopen.

Na drie kopjes thee en twee broodjes had ik eindelijk een serieuze koopster zodat de verblijfkosten tenminste gedeeltelijk terug verdiend waren. Maar verder zat ik daar en leed er onder dat ik niemand kende en ook niet de moed had met iemand van gedachten te wisselen. De vapers stegen mij regelmatig naar het hoofd, (of was het een opkomende griep?). Die twijfel verhoogde niet mijn stemming. Meerdere malen gingen vrouwen voor mijn „etalage” zitten. „Je zit in mijn winkel” zei ik dan waarna ze haastig wegsprongen.

De toespraken waren in zoverre interessant dat ze opvielen door beknoptheid en duidelijkheid. Mannen kunnen zo eindeloos lang praten in vergaderingen en toespraken. Ze zijn er zich zelden van bewust, als ze eenmaal het woord hebben, dat anderen ook nog iets willen zeggen. Ik heb me daar vaak aan geërgerd en mezelf beschuldigd van intolerantie en ongeduld. Dat ik nu zo duidelijk het verschil kon waarnemen gaf mij minstens het goede gevoel dat ik mij daarin niet vergist had.

We deden nog een massale ontspanningsoefening met gesloten ogen, maar ik vroeg mij toch af of niet deze of gene

mij tussen de oogharen door monsterde.

Ik hield stijf mijn ogen dicht, hoorde stem van de therapeute, maar bedacht intussen dat mijn tijd hier voorbij was. Hoe zou ik kunnen ontsnappen? De fan van Gezelle was in mijn buidel gaan zitten en kon ongedeed toevoeren hoe ik hier mijn ziel in lijdzaamheid had zat. Ze vindt me vast zielig, dacht ik. Aan de microfoon werd de aandacht gevraagd voor de markt. Alle kraampjes werden uitgebreid genoemd. Ik maakte me iets kleiner om niet gezien te worden. „Als ik iemand heb vergeten noemen wil die dan zijn hand opheffen.” Juffrouw Gezelle trok mijn aandacht en spoorde mij aan dat te doen. Hoefte niet, gebaarde ik met mijn hoofd en onderging de zoveelste vaporeur die dag. Tegelijkertijd wist ik dat ik weer een kans voorbij had laten gaan. Als ik aangeboden had om enkele gedichten voor te lezen zou dat met veel van de zijn begroet. Maar ik, die ettelijke keren op de eerste barricaden van de Dons Minabeweging had gestaan, ging nu ten onder aan verlegenheid. Die gedachten, dat was te veel voor mij.

Resoluut stond ik op, pakte de overgebleven bundels weer in de plastic zak en verdween naar de uitgang.

Niemand sloeg er acht op. Niemand mij missen.

In de auto, op weg naar Maastricht vroeg ik mij af waarom ik indertijd te strijde was getrokken.

Ik was weer terug bij „af”.

Rosalie Sproeten

Een standaard voor risico

elke dag bloot staat, is ieder maatgevoel zoek. Op kleine schaal kan dat leiden tot een irrationele keuze van een vervoermiddel en op grote schaal tot irrationele afwegingen bij politieke beslissingen. Met dat laatste probleem krijgt de wetenschap steeds meer te maken: de angst dat nieuwe technologische ontwikkelingen leiden tot situaties waarin de technologie de mens overheerst, kan een slechte raadgever zijn, die we technofobie of novofobie noemen. Een groep wetenschappers uit verschillende landen heeft de handen in elkaar geslagen om zich te weer te stellen tegen die angst en is met een eenvoudig voorstel gekomen: maak een internationale standaard voor het meten van risico's naar het voorbeeld van de schaal van Richter, waaraan de kracht van aardbevingen valt af te meten. Als Richter niet een dergelijke schaal ontworpen had, zouden we de kracht van aardbevingen wellicht afmeten aan het aantal kolommen dat de desbetreffende krantekoppen beslaan.

door kanker (29 procent). Zelfdoding, dat vroeger niet bij de tien belangrijkste doodsoorzaken voorkwam, staat nu op de zesde plaats. Dat betekent niet dat er relatief meer mensen vrijwillig een eind aan hun leven maken. Struyker merkt op dat sinds 1900 het percentage zelfdodingen vrijwel konstant is gebleven. Dat zelfdoding tot de zesde plaats gestegen is, komt omdat andere doodsoorzaken, met name de infectieziekten, van de lijst verdwenen zijn.

Een belangrijk epidemiologisch gegeven is, dat de voornaamste doodsoorzaken van vandaag ziekten zijn, die verband houden met de levensstijl. Het gaat om oorzaken die een individu zelf kan beïnvloeden. Roken is het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld. Wie meer dan een pakje per dag rookt, loopt per jaar een kans van 1 : 200 dat hij aan longkanker of een coronaire hartziekte overlijdt. Per jaar groeit die kans met een half procent. De verstokte roker laat zich er niet door afschrikken. Met het grootste gemak worden grote risico's verdrongen, die men zelf in de hand heeft. Dat is precies het omgekeerde van de kleine risico's die tot grote proporties worden opgeblazen, omdat ze van buiten af komen. Dat de krant hetzelfde doet, bewijst weer eens, dat de krant een meneer is.

Eigen bijdrage

Struyker Boudier is er voorstander van dat het vrijwillig accepteren van risico's zijn weerslag vindt in de bijdrage die iemand levert aan de gezondheidszorg. „Je moet je afvragen of de gevolgen die het aanvaarden van dat soort risico's voor de gezondheidszorg heeft, nog wel bekostigd moeten worden uit de algemene middelen. Misschien moeten we toe naar een type gezondheidszorg waarin die gevolgen van zelfgekozen risico's meer ten laste komen van het individu, dat die keuze gemaakt heeft.”

Wat voor een effect die differentiatie kan hebben wordt in „Risico's meten” uitvoerig belicht met het voorbeeld van de Amerikaanse levensverzekeringsmaatschappij, die lagere premies in rekening bracht voor niet-rokers. „Als je ziet hoeveel een Nederlands gezin over heeft voor het comfort van het hebben van een auto, dan kun je je afvragen of men niet hetzelfde denkt over het comfort van een goede gezondheidszorg: dat laat je niet zo maar schieten, ook al wordt er een steeds hoger offer van je gevraagd. Het lijkt me de moeite waard om eens wat meer in dat soort economische begrippen te gaan denken.” Nog één vraag: is vooruitgang in de medische zorg wel af te meten aan de vraag hoelang we iemand kunnen laten leven? Struyker: „Onze stellingname in het boek is, dat we leven in een tijdperk van uniek lage risico's en dat de risico's die nog over zijn sterk samenhangen met de leefstijl. Dat hebben we kunnen bereiken dank zij een geweldig geavanceerde gezondheidszorg. Onze stelling is ook dat handhaving van dat nivo uitsluitend kan door continuering van dat type zorg. Tegelijkertijd valt er nog enige winst te halen door het opsporen van invloeden van leefstijl op de gezondheid. Daarin ligt een belangrijke taak voor met name het onderzoek in het extramurale veld.

Jacques Herraets

Prof. Harry Struyker Boudier: kloof tussen technocraten en slecht geïnformeerde burgers overbruggen.

den door een verkeerd beeld van de werkelijkheid op te hangen. Ter illustratie gebruikt hij een citaat van Dessaur uit „De droom der rede”:

„De westerse mens was sinds Galilei en de eerste grote technische ontdekkingen op haar weg naar buiten. Die weg, welke in de twintigste eeuw zou eindigen in de thanatische explosies van wereldoorlogen, vernietiging en vergiftiging van het biologische milieu, sociaal-economische ontreding en culturele chaos, leek voorlopig een zonnige, nieuwe fascinerende en veelbelovende weg”. Voor Struyker is dat de verwoording van vijandigheid ten opzichte van de technologie: „Angst kan een heel functionele rol spelen in het leven van een mens. Dat moet je niet onderschatten. Angst heeft een signalerende functie bij het opsporen van zaken, waarvan je denkt dat ze niet kloppen. Maar wat Burnier doet is die nuttige functie van de angst verwarren met de manier waarop de maatschappij zou moeten opereren. Dat is een irrationele vorm van angst. Als een maatschappij handelt vanuit angst, krijgt zij een irrationele besturingsvorm, waarin de waarden en rechten van het individu niet meer goed beschermd kunnen worden”.

Struyker Boudier laat in zijn boek dergelijke fundamentele vragen achterwege. Alleen aan het einde houdt hij nog eens een uitvoerig pleidooi voor het accepteren van risico's, waardoor we ons niet moeten laten afschrikken. Risico's zijn de motor van de vooruitgang. Als er schadelijke nevenwerkingen optreden, is er nog altijd de technologie om daarvoor een oplossing te vinden. Je af te laten schrikken door risico's betekent dat je het geloof in de vooruitgang en daarmee een belangrijk kenmerk van de westerse cultuur verliest.

Leven en dood

„Risico's meten” beperkt zich tot de menselijke gezondheid. De scheidslijn ligt in het boek bij leven en dood, omdat de scheidslijn gezond-ongezond een veel gecompliceerder aanpak en vooral een zeer grote hoeveelheid epidemiologische gegevens zou eisen. „Toch zou je je kunnen voorstellen dat bepaalde gezondheidsproblemen, zoals demantie of invaliditeit, chronische aandoeningen die veel betekenen voor de kwaliteit van het leven, ook in termen van risico's benaderd worden”, aldus Struyker. Dat ook het berekenen van een eenduidig risico als de dood problemen met zich

mee kan brengen bewijst de rangschikking van enkele risico's die Struyker ter illustratie heeft opgesteld. Het beklimmen van de Mount Everest kost één op de vijf waaghalzen het leven en van de duizend motorrijders verliest er één per jaar het leven. Tegenover elke dode fietser staan er 26.000 die het jaar levend door komen. De kans te sterven aan de gevolgen van een dijkdoorbraak is uiterst klein voor een Nederlander: even klein als de kans dat hij door de bliksem wordt getroffen. De vraag is nu of het juist is het risico van een zware roker te vergelijken met het risico dat alle Nederlanders lopen bij een dijkdoorbraak, of ze nu op Walcheren of in Berg en Terblijt wonen.

Ziekte

Uiteraard blijft ziekte het allergrootste risico dat het leven bedreigt. Van de Nederlanders die in 1982 stierven, overleed vijf procent door een ongeval, 1,3 procent door zelfdoding en de rest door ziekte. Door het uitroeien van infectieziekten, vooral in de laatste decennia, is de Top Tien van de doodsoorzaken drastisch gewijzigd. Hart- en vaatziekten zijn oorzaak van bijna de helft van alle sterfgevallen, gevolgd

in de Verenigde Staten sterven iedere dag 1400 mensen aan de gevolgen van het roken van sigaretten. Dat zijn genoeg slachtoffers om drie Jumbojets mee te vullen. Als er per dag drie van die toestellen zouden neerstorten, was het snel afgelopen met de productie van dat vliegtuigtype. Sigarettenfabrikanten gaan niettemin bijna ongehoord hun gang, ook al weten ze dat ieder jaar één op de tweehonderd betere klanten (die meer dan een pakje per dag roken) zijn trouwer klandizie met de dood moet bekopen. Er is niet eens zo'n groot vliegtuigongeluk nodig om een aantal Nederlanders te doen afzien van hun voorgenomen vliegvakantie naar Algarve. Mits het ongeluk het juiste moment geschiedt en breed genoeg wordt uitgemeten in de kranten, zullen die mensen het liever houden op een tocht met de auto naar Salzburg. De kans dat ze daar niet levend aankomen is 150 keer zo groot als wanneer ze met het vliegtuig naar Algarve waren gegaan.

het denken over levensbedreigende gevaren waaraan de mens

De Nederlandse bijdrage aan het pleidooi voor een risicoschaal wordt geleverd door prof. dr. Harry Struyker Boudier, ook bekend als hoogleraar in de Experimentele Farmacologie te Maastricht. Struyker heeft de Nederlandse versie vertaald van het boek „Risico's Meten”, dat bijna gelijktijdig in de Verenigde Staten, Duitsland, Nederland, Frankrijk, Italië en Japan verschijnt. „Een antwoord op de angst voor de technologische cultuur”, luidt de ondertitel van het vorige week verschenen boek. In een lichtend gesprek toont Struyker Boudier tot op zekere hoogte begrip voor de angst waar de critici van de technologische cultuur mee zitten: „Ik ben het er volstrekt mee eens dat de macht die technologie kennis verschafft, niet terecht komt in een alsmaar kleinere schaal. Dat zou een uitermate gevaarlijke maatschappelijke ontwikkeling betekenen. Vandaar dat het essentieel belang is dat journalisten of studenten leren te werken met rationele instrumenten voor het meten van risico's, zodat de burgers ook een beter besef daarvan krijgen. Doe je dat niet, dan wordt de technologie een instrument in de handen van technocraten en wordt de kloof tussen de technocraten en de slecht geïnformeerde burgers steeds groter. Het is juist de bedoeling van dit boek om deze kloof, die merk aan het groeien is, te overbruggen door een middel aan te reiken voor een rationele discussie”.

Lekkerkerk

In zijn boek geeft Struyker een voorbeeld van de gevolgen waartoe angst kan leiden: toen in Lekkerkerk giftige bestanddelen werden ontdekt in de grond waarop in de zeventig een woonwijk was gebouwd, werd besloten 150.000 ton verontreinigde grond te vervangen. Kosten van de operatie: 156 miljoen gulden. Die beslissing was meer ingegeven door paniek dan rationele overwegingen, schrijft Struyker. De gezondheidstoestand van de bewoners is nooit systematisch onderzocht en nadere analyses van de grond en het drinkwater schijnen aan het licht dat de concentratie schadelijke stoffen 500 maal lager was dan wat maximaal aanvaardbaar wordt geacht. Het verhaal heeft een tweeledige moral: de overheid moet duidelijke regels stellen voor het wegwerken van afvalproducten en mag zich, als iets mis gaat, niet door paniek laten leiden.

Struyker Boudier verwijt schrijvers als de Fritjof Capra of prof. C.I. Dessaur dat zij bewust een angst voor de technologie in stand hou-

Algemene Faculteit blijft tobben met onderwijsvorm

Roel Otten

Wat was er gebeurd? Roel Otten, studentvertegenwoordiger in de faculteitsraad: „Vorig jaar is in de zomervakantie een taakgroep ingesteld om een nieuw Vormadvies te schrijven. In de taakgroep zaten alleen docenten, géén studenten en onderwijskundigen. Na de vakantie werden wij verrast door een nieuw (concept-)Vormadvies, waarin de studenten geen inbreng hebben gehad. Hoewel een nieuw Vormadvies inderdaad nodig is, moesten wij zowel de gevolgde procedure als de inhoud van de nota afkeuren”. Het Bestuur van de Algemene Faculteit vond niet dat de procedure onjuist was geweest: er bestaan geen voorschriften voor de samenstelling van een dergelijke ad hoc-taakgroep. Het is toeval dat de studenten met vakantie waren toen de taakgroep werd ingesteld. „Bovendien is het eerste Vormadvies in 1982 ook zonder studenten geschreven”, liet de decaan prof. dr. Foppe Ten Hoor in de Faculteitsraad van februari weten.

Officieel heet de nota „Opzet van het onderwijs Gezondheidswetenschappen”, reden waarom de studenten niet direct doorhadden dat het om een nieuw Vormadvies ging. In de inleiding wordt gesteld dat herziening nodig was vanwege de uitbreiding met nieuwe afstudeervarianten. De voor Biologische Gezondheidkunde noodzakelijk geachte praktika zouden anders bijvoorbeeld niet geprogrammeerd kunnen worden.

Prof. Frans Rutten (Economie van de Gezondheidszorg), samen met Klaas Westertep (Humane Biologie) en Frans Nijhuis (Medische Psychologie) verantwoordelijk voor de samenstelling van de afgekeurde nota:

„Ik weet niet waarom de Faculteitsraad onze nota heeft afgekeurd, maar ik word er niet warm of koud van. De nota is geschreven omdat tijdens de besluitvorming rond de propedeuse GW een van de moeilijkheden was, dat het volgens de studenten niet overeenstemde met het Vormadvies, een oud stuk dat plotseling weer opdook. Ik denk dat het juist is, als je elk blok nauwkeurig aan het Vormadvies gaat toetsen, dan vind je zeker afwijkingen. Maar ik vind dat je zo niet te werk moet gaan, je moet het meer zien als een richtlijn voor een jaargemiddelde. In het ene blok zitten wat meer kolleges dan in het andere, afhankelijk van de inhoud van zo'n blok en de behoefte van de docenten. Het is toch te gek dat je wetenschappers precies gaat voorschrijven hoe ze hun onderwijs in moeten richten? Het oude Vormadvies was gewoon te paternalistisch. Ten Hoor heeft zich er destijds zo over opgewonden dat hij uit de Onderwijscommissie gestapt is”, aldus Frans Rutten.

Dat een experimentele studierichting de lasten van het experiment te dragen heeft, is de afgelopen maanden gebleken in Bestuur en Raad van de Algemene Faculteit. De studie Gezondheidswetenschappen, voorheen Sociale Gezondheidkunde, binnen die Faculteit zit bijna op de helft van de experimentele termijn en blijft een weinig stabiel geheel.

De uitbreiding van de oude Studie Sociale Gezondheidkunde met vier nieuwe afstudeerrichtingen tot Gezondheidswetenschappen heeft de nodige gevolgen gehad. De propaedeutische voor de zeven afstudeerrichtingen heeft na enige controverse en zware onderhandelingen een grotendeels monodisciplinair karakter gekregen. Dit is tegen de zin van vele, voornamelijk ouderejaars, studenten. Ook in de Onderwijscommissie zijn al klappen gevallen. Voorzitter Ten Hoor zag zich gedwongen op te stappen nadat hij zich niet meer kon verenigen met de aanbevelingen en werkwijze binnen de Onderwijscommissie met betrekking tot het Vormadvies. Dit Vormadvies heeft aanleiding gegeven tot heftige confrontaties in de faculteitsraad van de AF. Studenten en onderwijskundigen enerzijds, en hoogleraren en voorstanders van een klassiek onderwijssysteem anderzijds, hebben uiteindelijk het conflict kunnen bedwingen.

Roel Otten is het er wel mee eens dat je als dat nodig is een verandering moet kunnen aanbrengen, maar het moet niet zo zijn dat docenten volkomen vrij zijn om te doen wat zij willen. „In dit onderwijssysteem zijn zelfwerkzaamheid en zelfverantwoordelijkheid van de studenten essentieel. Uitgaande van een werkweek van 40 uur moet je minimaal 75% van de tijd aan zelfstudie kunnen besteden. Een groot deel daarvan is onderwijsgebonden zelfstudie: voorbereiden en uitwerken van hoor- en werkcolleges en onderwijsgroepen. Maar je hebt ook tijd nodig om stages en keuzeblokken te regelen en voor te bereiden, en om jaarwerkstukken te schrijven. Gemiddeld kost dat een paar uur per week. Als je geen grenzen stelt komt het probleemgestuurde onderwijs onder steeds grotere druk te staan, zoals je aan de ontwikkeling in de afgelopen jaren kunt zien. Daarom is het Vormadvies zo belangrijk: dan heb je een instrument om de kwaliteit van het onderwijs te toetsen. In het nu afgevoerde plan werd de zelfstudietijd teruggebracht tot 50%, zonder dat er enige vorm van onderwijskundige onderbouwing voor gegeven werd”.

Frans Rutten geeft dit zonder meer toe: de vermindering van de zelfstudietijd tot 50% is vooral gebaseerd op de behoefte van Biologische Gezondheidkunde (in de persoon van Klaas Westertep) om de voorgenomen praktika te kunnen geven. Maar, aldus Frans Rutten, ons rapport als geheel was wel onderbouwd, het oorspronkelijke Vormadvies, waar onze nota op gebaseerd is, was bijna uitsluitend door onderwijskundigen geschreven.

Tutoren: inhoudsdeskundig?

Moeten tutoren inhoudsdeskundig zijn of niet? Frans Rutten meent van wel. Het blijkt immers dat de discussies in de onderwijsgroepen vaak de nodige diepgang missen. Een inhoudsdeskundige tutor zou volgens hem beter in staat zijn de onderwijsgroep tot de kern van het probleem te laten doordringen. Dat hoeft niet te betekenen dat hij precies voorschrijft wat de student

moet kennen; het is meer een kwestie van de juiste richting wijzen. Het omstreden rapport stelt, dat „onderzoek heeft uitgewezen dat inhoudsdeskundige tutoren beter in staat zijn het groepsproces te bewaken. Bovendien blijkt de niet-deskundige tutorrol niet motiverend voor veel docenten”.

Dit laatste was onder de titel „docentsatisfactie” een belangrijk thema in de stellingendiskussie die vorig jaar op initiatief van prof. Ten Hoor gevoerd is door een aantal docenten en onderwijskundigen. De Faculteitsraad was echter van mening dat uit de literatuur niet zonder meer blijkt dat inhoudsdeskundige tutoren beter zijn. Roel Otten: „De voorgestelde wijzigingen berusten puur op docentsatisfactie. De diepgang in de onderwijsgroepen is inderdaad vaak onvoldoende, maar dat los je niet op door de groepen aan het handje te nemen. Je zou in het eerste jaar veel meer aandacht moeten besteden aan het aanleren van een werkwijze die voldoende diepgang garandeert. In de hogere jaren komt de nadruk dan vanzelf meer op inhoudelijke diepgang te liggen. Het belangrijkste is dat de problemen door de studenten zelf multidisciplinair worden aangepakt.”

Kwaliteit en toetsing

Frans Rutten vindt, dat het op dit moment niet goed mogelijk is de kwaliteit van de student te toetsen. Bij de onderzoeksstage blijkt dan pas dat de student onvoldoende in zijn mars heeft, en dan is het eigenlijk al te laat. Inhoudsdeskundige tutoren zouden hierbij een signalerende functie hebben, zodat op tijd ingegrepen kan worden. Het voorstel van de taakgroep hield in, dat aan de blokatfening de volgende voorwaarden verbonden worden: minimaal 80% aanwezigheid bij onderwijsgroepen; student-student-beoordeling minimaal 5 van de 10 punten; tutor-student-beoordeling idem. Bovendien moest een voldoende bloktoets gemaakt worden. Als er geen aftekening gegeven wordt, volgt een gesprek met de blokcoördinator. Gebeurt zoiets drie keer dan volgt een „functione-

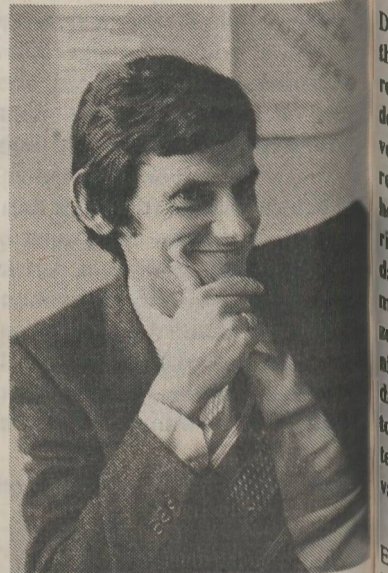
ringgesprek met de voorzitter van de betreffende curriculumgroep. Uitmondend in „een advies hoe verder te gaan met betrekking tot de studieloopbaan”.

In de F-raad werd van onderwijskundige zijde opgemerkt dat hiermee gekozen zou worden voor een „hordenmodel” (een aantal barricades moeten achtereenvolgens genomen worden) in plaats van het nu gehanteerde „expeditiemodel” (studerende volgens eigen inzicht en voorkeur, met summatieve voortgangstoetsing op eindniveau en formatieve feedback). Een zo principiële keuze zou een veel uitgebreidere discussie en een betere onderbouwing behoeven dan nu gegeven werd.

Voor de studenten was vooral het weer instellen van de bloktoets als summatief toetsingsmoment een struikelblok. Immers, de bloktoets vormt een neerslag van de voorgescreven stof, en leidt zodoende tot examengericht studeren in plaats van probleemgestuurd. Rutten is echter van mening dat dat niet perse het geval hoeft te zijn. Wel zou de kwaliteit van de toetsvragen dan beter moeten worden, ook in de voortgangstoetsen. Inzichtvragen, waarbij een probleem opgelost moet worden, leiden volgens Frans Rutten niet tot tentamengericht studeren.

Toekomst

Wat gaat er nu verder gebeuren? Er wordt een nieuwe taakgroep ge-

Prof. Frans Rutten

vormd, waarin naast vakdocenten ook twee studenten, een onderwijsdeskundige en het Dagelijks Bestuur Onderwijs (DBO) zitten. Vóór juni moet er een nieuw Vormadvies geschreven worden, dat onderwijskundig beter onderbouwd is en dat minder ruimte biedt voor verkeerde interpretaties. Tot tijd blijft formeel het oude Vormadvies van kracht.

De vraag kan met enige oprechtheid geteld worden of de nu resulterende tijd voldoende is voor het herschrijven van het Vormadvies. Volgens sommigen is het niet demotiverend dat bepaalde planninggroepen, gebruik makend van de huidige impasse en tijdsdruk, zullen proberen hun eigen ideeën over de vormgeving van het onderwijs vast door te drukken.

Peter Elders

Albeda: „Samenwerking UB en regio essentieel”

Afgezien van „Ecostat”, de futuristische benaming voor de nieuwe afdeling statistische en „grijze” publicaties, zijn bibliotheek en studielandschap voor de economische faculteit van de RL al geruime tijd in opbouw.

Met die status nascendus achter de rug gaf de start van deze jongste bibliotheektelg voor statistisch materiaal een mooie aanleiding voor een officiële opening. 22 maart was het zover. Voor een select gezelschap hielden de bibliothecaris Van Dijk, de (bijna voormalige) bouwdecaan Albeda van de economische faculteit, en de waarnemend directeur van het ETIL (Econ. Techn. Instituut Limburg) Swartjes de RL-bibliotheekvoorziening voor de economie ten doop. Nadruk werd bovenal gelegd op regionale samenwerking: de universiteit heeft zich van begin af aan sterk gemaakt voor de contacten met instituten als het ETIL, het Europees Instituut voor Bestuurskunde en Europe data, om er een paar te noemen. Dit uiteraard met de bedoeling dat de vruchten aan weerskanten zullen vallen. Zo beklemtoonde Swartjes dat het ETIL vanzelfsprekend behoefte heeft aan wetenschappelijke kennis (te leveren door de faculteit), maar dat omgekeerd de universiteit belang heeft bij het in zijn instituut

opgebouwde inzicht in de Limburgse regionale economie en in regionaal economisch beleid in het algemeen.

We leven in een informatiematige tijd, meende Albeda („Iedereen en het embryo daarvan wordt gevormd door de bibliotheek. Dat begrip dienen we tegenwoordig ruim op te vatten; naast boeken ook microfiches, en in toenemende mate online-voorzieningen: via computerterminals opgelegde data- en literatuurbestanden op uiteenver-

pente vakgebieden. Juist ook voor die technologische ontwikkelingen in de informatiesfeer is samenwerking van de UB met regionale instituten, die hierin de voorste linies opereren, zo belangrijk, gaf Van Dijk te kennen. Tenslotte memoreerde hij nog een andere bibliotheek: van een kleine 7000 boeken en 200 tijdschriftenabonnements nu, naar 20.000 boeken en 3000 abonnementen in 1990. Het studielandschap economie zal van 700 naar 4000 boeken groeien. Maar als we Albeda moeten geloven is er tegen die tijd geen echte bibliotheek meer: die is dan nog slechts een „unit in een veel breder informatiesysteem”.

Wammes

Nog geen ekstra middelen voor verouderingsonderzoek

De Medische Faculteit wil het thema „veroudering” structureel opnemen in onderzoek, onderwijs en gezondheidszorg. Om vooral het onderzoek op dat terrein een brede basis te geven, heeft de faculteit bij het ministerie van onderwijs een beroep gedaan op het zogenaamde „Stimuleringsfonds medisch onderzoek”. Vlak vóór Pasen heeft minister Deetman uit dit fonds bestragen van 55 miljoen gulden toegewezen. De Medische Faculteit is vooralsnog uit de boot gevallen.

Eind maart stuurde het Faculteitsbestuur de minister de „Structuurnota verouderingsvraagstukken”. Met die nota deed de faculteit haar belofte gestand om in het kader van de Taakverdelingsoperatie „veroudering” tot een hoofdthema van onderzoek te maken.

Het is bekend dat de regering de achterstand op dit onderzoeksterrein wil inhalen. Het verouderingsvraagstuk is immers als aandachtspunt schromelijk verwaarloosd. Om daar wat aan te doen heeft de regering een Stuurgroep Onderzoek Ouder Wordende Mens (SOOM) in het leven geroepen. Ook binnen ZWO (de Stichting voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek) is besloten aan medisch-wetenschappelijk onderzoek op dit terrein extra aandacht te besteden. Voorts heeft de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid (RAWB) geattendeerd op de noodzaak van een samenhangend onderzoekprogramma op het gebied van veroudering en de RL daarvoor de meest aangewezen instelling genoemd.

Het belang van deze koerswijziging blijkt alleen al uit de cijfers. De laatste dertig jaar is het aantal personen van 65 jaar en ouder van 170.000 in 1950 gestegen tot

1.165.000 in 1980. De toename van 80-jarigen en ouder was nog sterker: 99.000 in 1950 en 312.000 in 1980.

Zwaartepunt

De Medische Faculteit wil er alles aan doen om „veroudering” tot een zwaartepunt te maken in het onderzoekprogramma – naast onder meer „Hart- en vaatziekten”. Financiële overwegingen spelen daarbij een belangrijke rol: de TVC-operatie leverde niet alleen bezuinigingen op, maar ook ekstra geld in de vorm van het zogeheten „vernieuwingsfonds”. Met deze pot wordt onder andere „verouderingsonderzoek” extra gefinancierd.

Maar het gaat hier niet alleen om geld. In de Basisfilosofie van de RL (1974) staat „veroudering” al genoemd als een aandachtsgebied, vanwege de maatschappelijke, de psycho-sociale en de somatische problematiek. De dekaan van de faculteit, prof. Co Greep, heeft zich daar dan ook altijd op beroepen in zijn ijver om „veroudering” al in een eerder stadium prioriteit te geven binnen de faculteit. Hij bleef een roepende in de woestijn tot de TVC-operatie.

In de „Structuurnota Verouderingsvraagstukken” staat een ambitieus onderzoekprogramma op stapel. Drie deelprojecten zijn reeds voorbereid: onderzoek naar voorzichten, epidemiologie van veroudering en neuropsychologie van veroudering. De nota beperkt zich echter niet tot onderzoek. Zoals het een structuurnota betaamt, staat er ook in hoe „veroudering” opgenomen is in het onderwijs aan medische studenten en wordt ook ruim baan gegeven voor de ontwikkeling van de gezondheidszorg. Allerlei activiteiten staan opgesomd die reeds in onderwijsblokken hun weerslag hebben gevonden (blok 2.6: „De oudere mens” en 4.6:

„Rugpijn en pijn in de extremiteiten”). Ook allerlei concrete gezondheidszorgactiviteiten die in voorbereiding zijn of reeds in uitvoering zijn, staan erin vermeld.

Veelbelovend

Mocht Deetman de RL niets toekennen uit het stimuleringsfonds, dan betekent dat een zware inbreuk op het onderzoekprogramma. Zeker twee deelprojecten zullen dan de dupe worden: degeneratie en regeneratie van het centrale zenuwstelsel (opgezet met extern adviseur dr. H. Steinbusch) en immunogentologie met prof. dr. C. Hollander als programmaleider.

Het faculteitsbestuur heeft echter nog één ijzer in het vuur. Naast de „structuurnota” heeft het een dik rapport geschreven over de ontwikkeling van celbiologisch onderzoek, een terrein dat nauw verwant is met „veroudering”. Celbiologie heeft ook verbindingen met het andere onderzoekszwaartepunt „Hart

en vaatziekten” en met het thema „groei en differentiatie”.

De verwachting is dat celbiologie/moleculaire biologie het tot nu toe stagnerend onderzoek naar dementie in nieuwe veelbelovende banen kan leiden. Het geeft op die manier het verouderingsonderzoek nieuwe impulsen.

Met haar celbiologienota heeft de faculteit bij het ministerie een claim gelegd van anderhalf miljoen gulden, wat neerkomt op 7 extra wetenschappelijk medewerkers (wp) en 10 extra niet-wetenschappelijk medewerkers (nwp).

Exemplarisch

Met haar „structuurnota verouderingsvraagstukken” mikt de faculteit op 12 wp en 8 nwp. Samen met het wp en nwp van „celbiologie” betekent dat een enorme uitbreiding van het onderzoekspotentieel ten behoeve van „veroudering”.

Appie Luermans, beleidsmedewer-

ker van het faculteitsburo, kan dan ook lyrisch worden over wat daarmee allemaal kan worden gedaan:

„We hebben een programma dat klinkt als een klok. Het bevat extramuraal, bio-medisch en klinisch onderzoek – zowel fundamenteel als toegepast. Het is in feite exemplarisch voor wat onze faculteit van begin af aan heeft voorgestaan”.

Als het aan het faculteitsburo ligt, zou dan ook niet gewacht moeten worden op de minister met het aantrekken van personeel. Het buro gaat ervan uit dat de RL genoeg financiële reserves heeft om wat dat betreft enig risico te lopen. Appie Luermans: „Het onderzoek moet zo snel mogelijk van start gaan, want in 1987 wil de minister al weten welke prestaties er zijn geleverd.”

Je moet snel en flexibel inspelen op landelijke ontwikkelingen. Traagheid wordt afgestraft!”

T.H.

Arbeid en Gezondheid hoofdproject van onderzoek

Het gaat slecht met het vak sociale geneeskunde aan de universiteiten – en dat geldt al helemaal voor de bedrijfsgezondheidszorg. Dat vindt professor Tjeerd de Boorder, hoogleraar aan de jonge capaciteitsgroep Arbeids-geneeskunde. Toch mocht hij, tijdens het onlangs in Maastricht georganiseerde symposium „Arbeid en Gezondheid”, met tevredenheid constateren dat het hem en de zijnen goed gaat. De universiteit is haar uitgangspunt trouw gebleven en heeft de capaciteitsgroep gesteund in haar ontwikkeling. Na de heroriëntering van het interfacultaire onderzoekprogramma – een reactie op Deetmans beruchte TVC-operatie – is „Arbeid en Gezondheid” zelfs een hoofdthema van onderzoek geworden. Boorder verwees ook naar het „mooie”

arbeidshygiënisch laboratorium dat hen was toegefallen en naar de belangstelling van collega wetenschappers: fysiologen, farmacologen, humane biologen, maar ook medische sociologen en psychologen, alsmede epidemiologen en klinici tonen interesse.

Van deze belangstelling uit verwante disciplines getuigde het optreden van keel-, neus- en oorarts Marres, die een verhandeling hield over dysfonie, professionele stem- of spreekstoornissen, zoals bijvoorbeeld een te hoge stembelasting bij kleuterleidsters, van medisch socioloog Philipsen, die het had over verschillen in gezondheidsbeleving tussen werkenden en niet-werkenden, waarnaar door de universiteit onderzoek is gedaan in het kader van Nederland-Oké, van de econoom Albeda, die een paar sociaal-economische aspecten van werkplekverbetering behandelde en daarbij de nadruk legde op het in de jaren zes-

tig verworven inzicht dat arbeid méér is dan een produktiemiddel en méér dan een manier om zich een inkomen te verwerven. Werkplekveranderingen kunnen nooit eenzijdig door de bedrijfsleiding worden ontwikkeld en opgelegd; werknemers zijn meedenkende en meevolgende subjecten geworden, met eigen opdrachten en verantwoordelijkheden, zoals het in de arbeidsomstandighedenwet van 1980 heet. Aan die „nieuwe mondigheid en de roep om een nieuwe beleving daarvan” kan niemand meer voorbijgaan, vond de scheidende decaan, ook al is het crisis. „Economische groei?”, besloot hij, „Graag, maar niet tot elke prijs.”

Door de spreekbeurten van de medewerkers G. Swaen en L. Vermeer kregen de toehoorders wat meer inzicht in het onderzoek dat de capaciteitsgroep verricht.

Cokes

Swaen is verbonden aan het epidemiologisch Projekt Cokesfabrieken. Metingen in Nederlandse co-

kesfabrieken hebben uitgewezen dat de blootstelling aan cokesoven-gas, dat vrijkomt bij verhitting van de vette steenkool, veel te groot is. Ovenpersoneel kent een hogere sterfte aan longkanker. In het project worden ex-werknemers van de – nu gesloten – Limburgse cokesfabrieken onderzocht. Er is in Nederland een grote achterstand op het gebied van onderzoek naar effecten op lange termijn van beroepsmatige exposities. Met dit project wil men deze achterstand ten opzichte van vooral de Verenigde Staten en Groot-Brittannië een beetje inlopen.

Garages

Vermeer verdiept zich in het garagebedrijf. In Nederland wordt er aan werknemers in garages nauwelijks bedrijfsgezondheidszorg gegeven, terwijl het toch op het eerste gezicht ongezond werk lijkt: moeilijke houdingen, contact met olie, uitlaatgassen. Hoe ongezond het in werkelijkheid is, valt vooralsnog

moeilijk te zeggen: daar is weinig over gepubliceerd.

Analyse van ziekteverzuimgegevens van het GAK leidde Vermeer tot de – héél voorzichtige conclusies dat bij garagemonteurs méér huidafwijkingen voorkomen dan bij bankemployés (de controlegroep), maar dat longafwijkingen meevalden en dat het totaal aantal gemelde ongevallen duidelijk ónder het verwachte aantal uitkomt – zij het dat bedrijfsongevallen weer hoger scoren. Al met al is nog veel onbekend en onverklaarbaar (de effecten op het bloed, bijvoorbeeld) en er dient dus veel onderzoek te worden verricht. Het plan is om in de regio een aantal garages te onderzoeken, waarbij in het bijzonder op de faktor belasting zal worden gelet.

„Er zijn in het garagebedrijf een aantal gezondheidsbedreigende factoren aan te wijzen, maar we moeten daarbij niet overdrijven”, luidt Vermeers voorlopige conclusie.

A.v.I.

De dief en jij

Diefstalpreventie in de RL

„Als ik mocht nemen en houden wat ik hier voor het grijpen zie staan, hoefde ik geen salaris meer!” Dat zegt Michel Lambriex, hoofd van de dienst Civiele Zaken. Hij en veiligheidsfunctionaris Tom Smeets praten over het toch wel grote aantal diefstallen dat in de RL plaatsvindt.

Wie is bij diefstal aansprakelijk voor de gevolgen, hoe komt het dat er zoveel wordt gestolen en wat is daaraan te doen?

Aansprakelijkheid
Het overgrote deel van wat er wordt

gestolen is privé-eigendom: beurzen, cheques, zakrekenmachientjes, autopapieren, paspoorten maar ook grotere zaken als elektrische schrijfmachines en computersets. De universiteit is voor dergelijke diefstallen niet aansprakelijk en vergoedt de schade niet. Voor de gedupeerde betekent dat vaak een diepe teleurstelling en een fikse schadepost. Eigendommen van de RL die worden weggenomen vallen onder geen verzekering. Het gevolg is, dat vervanging moet plaatsvinden uit het eigen budget van de groep of dienst. Het is nog maar de vraag of dat daarvoor toereikend is. In ieder geval blijft er zo minder over voor andere bestedingen.

Zorgeloos
Diefstallen worden gemeld bij de dienst CZ. Om iedereen ervan bewust te maken en te houden dat voorzichtigheid en waakzaamheid geboden zijn, worden ze steeds vermeld in het Voorlichtingsbulletin.

Veel blijkt dat niet te helpen. Vrouwen laten onbekommerd hun handtas open op het bureau staan als ze – „even maar” – van hun kamer gaan.

Mannen hangen hun jasje met de portefeuille in de binnenzak zorgeloos over hun stoel en laten zich de rest van de ochtend niet meer zien. Uiteraard laat men in dergelijke situaties bij voorkeur de kamerdeur wagenwijd open staan. „Het is ho-

peloos”, verzucht Smeets. „Bij een medewerkster wordt een portemonnaie met enkele honderden guldens gestolen. De beurs zat in haar tas, die onbeheerd op het bureau stond. Geen week later loop ik langs haar kamer. Niemand daar, tas open op het bureau. Ik zag de portemonnaie erin zitten maar heb niet durven controleren of er wat in zat.” Bureau en kasten staan dag en nacht open. En als ze op slot zijn ligt de sleutel „veilig” in het papierbakje of tussen de paperclips. „Thuis leggen ze de huissleutel altijd onder de deurmat of onder de vuilnisbak.

Dat weet ook iedere dief, dus dat bespaart lang zoeken”, schampert Lambriex.

Buitenstaanders
Vermoedelijk wordt deze zorgeloosheid in de hand gewerkt door dat men er onuitgesproken vanuit gaat dat dieven altijd vreemden zijn, enge, ongere type die alleen buiten de werkuren en liefst 's nachts opereren. De werkelijkheid is anders. Het merendeel van het gesolen goed verdwijnt onder werktijd. De omstandigheden zijn vaak van dien aard, dat het alleen door een insider gedaan kan zijn. Als van een apparaat de onderdelen op drie plaatsen op een afdeling liggen, maar het blijkt wel in zijn geheel gestolen, dan zegt dat genoeg. Als er iets is verdwenen, wordt door sommigen het eerst naar het schoonmaakpersoneel gekeken. „Bij ons thuis is ook eens de dienstbode ontslagen voor een diefstal die mijn broertje begaan had”, zegt een van de deelnemers aan het gesprek. Omwille van zijn familieverhoudingen wil hij op dit punt graag anoniem blijven. Het schoonmaakpersoneel hoort tot de competentie van Lambriex: „We hebben van de schoonmakers vaak gevonden spullen teruggekregen, soms met veel geld erin. Van medewerkers heb ik dat maar zelden meegemaakt. Juist omdat ze weten hoe kwetsbaar ze zijn, zullen de schoonmakers zich op dit punt wel dubbel wachten. Doorgaans geen buitenstaanders dus. Wie dan wel? „Mensen die er uitzien als de collega, de man of vrouw een deur verder, als de voorzitter of het diensthoofd.” Als ik aanvul: „...als Smeets of Lambriex...”, ontkennen ze niet...

Preventie
Wat kan ter voorkoming van diefstal worden gedaan? Aan de grote diefstal, voorbereid en uitgevoerd door een of enkele vakmensen, mischien niet zo veel. Wel worden kostbare apparaten, toestellen en onderdelen onuitwisbaar gemerkt, zodat ze vrijwel niet verkoopbaar zijn. De dienst CZ zal aan het CvB voorstellen, alle kamerdeuren in de hele instelling afsluitbaar te maken. Een maatregel die vooral effectief is als men inderdaad bij afwezigheid de kamerdeur op slot doet. CZ kan aan groepen of diensten die daarom vragen kasten verstreken met tien afzonderlijk afsluitbare vakken. Daarin kunnen tijdens de werkdagen privé-eigendommen worden opgeborgen. Ook hier geldt dat daarvan vooral effect te verwachten is als men er gebruik van maakt.

Het belangrijkste is en blijft, dat iedereen zich bij voortduring afvraagt hoe dierbaar zijn eigendommen hem of haar zijn en daarnaast handelt. Wie iedere maand graag een deel van zijn salaris ter beschikking stelt aan anonieme behoeftigen kan natuurlijk met regelmaat zijn beurs of portefeuille laten slingeren. Een meer gerichte besteding ware in zo'n geval aan te bevelen. Wie er de voorkeur aan geeft zelf de volledige beschikking over zijn middelen te behouden, dient daarvoor de zorg en de verantwoordelijkheid op zich te nemen.

In de Londense ondergrondse hangt een affiche dat schreeuwt: „Voor een diefstal zijn er twee nodig: de dief... en jij!”

Dienst Voorlichting
J.O.

Een tweedehands boekenwinkel is een huis van verrukking en verdriet. Verrukking, omdat je er, als je maar lang genoeg zoekt, altijd wel een edelsteen vindt; verdriet, omdat er zoveel puin ligt, vergruizelde illusies en pretenties.

Een edelsteen van zeldzame waarde is „Het Revier” van Taecke J. Botke. Hij is te vinden bij De Slegte in de Grote Staat: links achter de trap.

Botke is Fries van geboorte, maar woont al heel lang in Limburg. Eerst in Maastricht, waar hij in de Bredestraat, in de schaduw van de schouwburg, een tandartspraktijk uitoefende; later in Bommerig, een vlekje tussen Mechelen en Epen. Het huis in Maastricht was een aanlegplaats voor kunstenaars; de meesten kwamen uit Utrecht, waar Botke heeft gestudeerd. Dichters als Martinus Nijhoff, schrijvers als Cola Debrot, schilders als Pyke Koch, kunstkeners als Willem Sandberg – Botke legde, vaak letterlijk, de rode loper voor hen uit. Op de achterflap van de eerste druk van „Het Revier” (bij Leiter-Nypels verschenen onder de veelzeggende titel: „Vergeet het toch maar”) staat: „Hij (Botke) woont – allicht – in Limburg: de enige provincie waar de muzen niet als deernen worden nagawezen. Hij hield er honden en huisknechten, richtte er feesten aan en bacchanalen, legde een zeer eenzijdige voorkeur aan de dag voor de Gotha-inventaris, en geldt – in 't algemeen nog zeer terecht – als een in vele opzichten eenzijdig man. Die echter zijn eenzijdigheid zo veelzijdig bedrijft dat velen daaraan gaarne part en deel gehad hebben”.

Het huis in Bommerig lijkt minder gastvrij. Bezoekers worden begroet door twee heftig aan de ketting rukkende honden. Maar als hun baas duidelijk heeft gemaakt dat de bezoekers geen kwaad in de zin hebben, veranderen ze op slag in schoothondjes. „Echte mannen eten taart”, vindt Botke en dat is dan ook wat hij eet en zijn bezoek voorziet. Taart met witte wijn.

Botke heeft een schitterende boekenverzameling, kunstboeken en naslagwerken veelal, en mag zich de bezitter van een stuk of acht Pyke Kochs weten, waaronder diens vier jaargetijden. Maar om iedere aantijging van snobisme meteen de grond in te boren, zo lijkt het wel, ligt daar op tafel een stapel Panorama's.

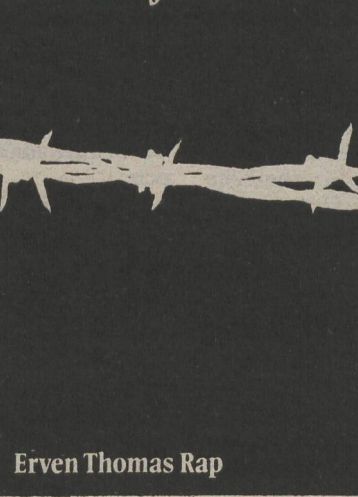
„Het Revier” is een wonderlijk boek. In deze kampherinneringen wordt de goorste ellende beschreven op een verbijsterend – en voor sommigen misschien wel schokkend – luchthartige en ironische toon. Deze distantie levert, behalve een enkel flauwiteit, een verzameling scherpe observaties van grote sociologische verbeeldingskracht op. Zo is er het verhaal van de burgemeester, die samen met twee veldwachters de bus betreedt, waarin Botke en zijn medegevangenen worden overgebracht. Reisdoel is de „Bunker” in Vught. De burgemeester blijkt „een joviale en vriendelijke buitenman” met een dikke gouden horlogeketting op zijn zwartlakens vest, die iedereen in de bus vriendelijk groet en ook nog „hoge stapels landelijk belegde boterhammen” begint rond te delen. In Vught aangekomen moet iedereen zich, om ontluist te worden, helemaal uitkleeden.

„Een probleem bood dat gebod voor niemand”, schrijft Botke. „Alleen voor een burgemeester is het onvoorstelbaar dat hij ten aanschouwe van zijn ondergeschikten ontbloot zou staan”. Terwijl iedereen zich uitkleedt, blijft het drietal gewoon staan,

RODE oren

„Rode Oren” is een rubriek waarin boeken, tijdschriften of ander drukwerk wordt besproken, waarvan je nooit een bespreking zou verwachten. Een keer in de maand plukt Wammes Bos een curieus boekje uit zijn bibliotheekkasten en alle andere keren mag iedereen proberen hem te evenaren. Wie denkt een interessante bijdrage te kunnen leveren, kan zich melden bij de redactie. (toestel 319).

Taecke J. Botke

Erven Thomas Rap

„rustig en in vol ornaat”. Maar dan komt een Kapo en die laat de zweep striemen: „Aarzelend ontdeed de burgervader zich van zijn jacquet; voorzichtig en behoedzaam werd dit op de vloer gelegd. In hetzelfde, geenszins overhaaste tempo knoopten de veldwachters hun tunieken los. Toen kwam het vest zonder de ketting aan de beurt, en ten slotte de broek. Met de schoenen had de dikke man moeite.

De veldwachters, nu in degelijke onderbroeken optredend, ont deden hun patroon van de ouderwetse rijglaarsjes. Die liet hierop, met in schaamte gebukt hoofd, statig de handgebreide onderbroek glijden. Zowel de regerende als de uitvoerende macht waren van hun versierselen ontdaan; innerlijk echter was het onderscheid der rangen en standen gebleven. Dit was mooi”.

Ook in Ravensbrück en Sachsenhausen, waar hij later naartoe werd gevoerd en waar het natuurlijk nog grimmiger is, blijft Botke oog hebben voor deze kleine drama's. Behalve de grote drama's – die van de laarzen, de zwepen, de bloedhonden, de kogels en het gas – zijn er ook de kleine drama's. Deze kleine drama's worden dag en nacht opgevoerd omdat de gevangenen eerst echter anders hebben gewoond: in de beschaafde wereld. Beschaafde individuen van verschillende rangen en standen worden, zonder dat ze iets hebben gedaan, in goederenwagens naar een kamp overgebracht.

Daar worden ze kaal geschoren en moeten ze een „zebrapakje” aantrekken. Uit deze ongerijmdheid ontstaan de kleine drama's. Op Eerste Kerstdag hoefde er niet in de fabriek te worden gewerkt. De dag kreeg voor Botke en de andere gevangenen met een medicijnenopleiding een andere bestemming: „Schwänzeinspektion”. Met een emmertje met spatels aan de hand en een stapel formulieren op zak begonnen ze aan hun rondgang langs de barakken. „Alle onderduikers in de behaarde domeinen van het lichaam dienden „rücksichtslos” verdelgd te worden”, schrijft Botke. Het werd een treurige bedoening. „In het grauwe licht van de kerstmorgen stond de boom met de kribbe wat vreemd en onwezenlijk tussen de blote mannen die hun neerslachtig defilé begonnen”.

Stilaan, in de loop van de tijd, was het Botke gelukt mannen aan hun te inspecteren lichaamsdeel te herkennen. Je had die Pool, die 'm tot op zijn knieën had hangen; je had die Rus, die 'm had laten tatoeëren, maar dan zo dat het afgebeelde pas bij een erectie tot zijn recht kwam; en dan had je ook Klein Duimpje. „Zijn klein-duimpje was zo karig van afmeting dat het er zelfs niet in slaagde, het bescheiden kopje door de woeste beharing heen te wringen. Nochtans moest dat geschieden. Wij wisselden tegenover dat fenomeen van taak, en zagen met spanning toe, hoe de ander het kunststuk zou volvoeren, klein duimpje uit dit braambos te voorschijn te halen. Lukte dit, dan ging er een gejuich op onder alle mannen”.

Het is vooral de fijne, ironische beschrijving van deze „dingen en marge van het grote moorden”, zoals Botke ze zelf noemt, die deze kampherinneringen zo bijzonder maken.

Ad van Iterson

Taecke J. Botke, *Het Revier*, Erven Thomas Rap, 1978.

Aambeien, het stille leed

Hoe groot het leed is dat in de stilte van het kleinste kamertje geleden wordt, weet niemand. Aambeien zijn een pijnlijk onderwerp, waarover niemand spreekt, zolang dat niet onvermijdelijk is. Niet alleen het taboe zorgt ervoor dat de werkelijke omvang van de kwaal onbekend blijft, ook de aard van de aandoening draagt daartoe bij. Iedereen heeft haemorrhoidaal weefsel in het anale kanaal, waarin min of meer uitstekende delen voorkomen. De grens tussen de fysiologische en de pathologische toestand is moeilijk te trekken. Voorzichtige schattingen houden het erop dat de helft van de bevolking van de westerse landen last heeft van aambeien.

Drs. Cor Baeten, die zich, als alles goed gaat, vanaf morgen vijf uur doctor in de geneeskunde mag noemen, heeft zich binnen de Capaciteitsgroep Heelkunde toegelegd op de behandeling van aambeien. Zijn bevindingen heeft hij neergelegd in een proefschrift „Haemorrhoids, evaluation of methods of treatment”, waarin de zoon van de scheidende burgemeester van Maastricht enkele methoden om mensen van hun kwaal af te helpen met elkaar vergelekt.

Vrije verkoop verbieden

Er zijn mensen die tientallen jaren met hun kwaal rond blijven lopen totdat de gang naar de dokter onvermijdelijk is geworden. In de tussentijd doen ze helemaal niets of

fect hebben, is dat hooguit tijdelijk. Hij wil in ieder geval zo snel mogelijk af van het ongecontroleerde gebruik van die spullen. In de eerste stelling bij zijn proefschrift zegt hij kort en krachtig: „De verkoop van antihaemorrhoid preparaten zou verboden moeten worden”. Dat vraagt om een toelichting. Baeten: „Ten eerste helpen die middelen weinig. Er zit een pijnstillertje in die tijdelijk verlichting brengt, dat is alles. De fabrikanten beweren wel dat er bestanddelen in zitten met een adstringerende werking, maar die adstringeren juist niet de delen die de pijn veroorzaken. Als mensen tenslotte merken dat het niet helpt is er wel een familielid die beweert dat hij net over de grens in Duitsland eindelijk het juiste middel ge-

den wordt, wil dat nog niet zeggen dat alle gebruikers meteen naar de dokter lopen. Er bestaat namelijk nog een belangrijke drempel behalve de schaamte: de angst voor een aambeienoperatie. „Er bestaat een groot schrikbeeld over die operatie”, legt Baeten uit. „Haemorrhoidectomy is efficiënt, maar je hebt er ontzettend veel last van na de operatie. Het is een zeer pijnlijke ingreep; dat weten de mensen van elkaar. Wat ze niet weten, is dat we nog maar een klein gedeelte van de patiënten zo behandelen. Tien jaar geleden was opereren hier in Annadal de enige behandeling. Per jaar werden ettelijke honderden operaties verricht. Nu zijn dat er nog maar twintig. Omdat die ingreep zo pijnlijk is, hebben we naar eenvoudige alternatieven gezocht. Afgelopen jaar hebben we behalve die twintig operaties 'n kleine honderd patiënten met de methode van Lord behandeld en honderddertig met Barron-bandjes. Daarmee zijn goede resultaten behaald”.

Elastiekjes

In zijn proefschrift behandelt Baeten de twee alternatieven voor de operatie uitvoerig. De meest eenvoudige methode is de behandeling

De vrije verkoop van anti-haemorrhoid preparaten zou onmiddellijk verboden moeten worden.

binnen een paar minuten van af, zonder verdoving, ze kunnen zo weer naar huis.”

De methode van Lord is bijna even simpel, maar er komt wel een lichte narcose bij te pas. Het is de meest toegepaste wijze van verwijding van de kringspier. Lord (what the Lord gives to suffer and the relief Lord can offer) herontdekte het effect van het verwijden van de kringspier toen hij de pijn van een patiënt wilde verlichten die niet in het ziekenhuis kon blijven voor een operatie omdat hij een belangrijke afspraak had. Toen de patiënt een tijdje later terug kwam bleken de klachten opgelost. Lord perfectioneerde de behandeling door er een nabehandeling aan toe te voegen: patiënten kregen een glazen kegel mee naar huis die zij gedurende enige tijd iedere dag een minuut in de anus moesten houden. Baeten heeft de methode geëvalueerd met en zonder nabehandeling en kwam daarbij tot de conclusie dat het gebruik van de kegel geen enkel nut had.

Verlichting

De methode van de geforceerde anale dilatatie (oprekking) is in Nederland geïntroduceerd door Baetens promotor Greep. De methode wordt toegepast als de aambeien zich niet lenen voor behandeling met Barron-bandjes. De dilatatie brengt onmiddellijk verlichting en is eveneens een uitstekend alternatief voor operatieve verwijding. De verlichting van alle drie methodes is na verloop van tijd even goed, maar wat de patiënt-vriendelijkheid en de kosten betreft zijn de eerste twee methoden veruit verkiesbaar boven de operatie, aldus Baeten.

Huisarts

Hij vindt dat de behandeling van lichtere vormen van aambeien, die met Barron-bandjes kan geschieden, gemakkelijk verricht zou kunnen worden door de huisarts: „Dat

is veel beter dan de zalfjes die de huisartsen nu voorschrijven. Men moet alleen oppassen dat de diagnose juist gesteld wordt, want bij mensen boven de veertig tref je wel eens verschillende pathologieën aan, een combinatie met poliepen bijvoorbeeld. En je moet erop letten dat je alleen gevallen behandelt van mensen die geen pijn hebben, want in dat geval moet dilatatie worden toegepast in de polikliniek”. Tot zijn spijt moet Baeten constateren dat de belangstelling van huisartsen voor het aanleren van de techniek minimaal is: „We hebben een keer een huisarts hier gehad die met zijn patiënt meekwam om te kijken hoe dat werkte met die bandjes”.

Dieet

Er zijn tekenen die erop wijzen dat aambeien een kultuurziekte zijn, die we kunnen beïnvloeden door aanpassing van de levenswijze. Volgens Baeten bestaat inderdaad de indruk dat aambeien meer in de westerse wereld voorkomen dan elders. „Precies weten we het niet. Er zijn maar weinig gegevens beschikbaar en bovendien is het in sommige delen van de wereld hoogst onfatsoenlijk om over dat onderwerp te praten. Ik vermoed dat het probleem voor een groot deel te verklaren valt uit de samenstelling van ons voedsel. Omdat daar nog maar weinig vezels in voorkomen, denk ik dat de ontlasting zijn natuurlijke soepelheid verloren heeft. Obstipatie en langdurig persen zijn het gevolg. Daardoor ontstaat een grote druk op het anale vaatstelsel”. Baeten beveelt zijn patiënten dan ook aan regelmatig zemelen te eten.

In zijn boek wijst hij op nog een gevaar: de krant meenemen naar de WC. Dat leidt ertoe dat we het anale wel een kwartier of nog langer aan een grote druk blootstellen...

Jacques Herraets

Dr(s) C. Baeten

gaan ze naar de drogist op de hoek om een van de tientallen producten te kopen die met veel ophef worden aangeprezen als remedie. Gezien het grote assortiment dat bij iedere drogist in voorraad ligt, moet er een enorme markt bestaan voor die producten denkt Baeten: „Hoeveel er in de vrije verkoop omgaat is met geen mogelijkheid te zeggen. Wel heb ik eens nagevraagd bij apotheken hoeveel preparaten tegen aambeien op doktersvoorschrift werden verstrekt. Daar kwam uit dat de apotheken gemiddeld zeven procent van hun totale omzet halen uit de verkoop van die producten”. Aan Baeten ligt dat in ieder geval niet: als de zetpillen en zalfjes al ef-

vonden heeft en dan gaan ze daar weer een tijdje mee verder. Op die manier sussen ze zichzelf in slaap. Ze vergeten dat aambeien heel eenvoudig te verhelpen zijn én dat het wel eens om iets anders kan gaan dan aambeien: om poliepen of carcinomen. Per jaar krijgen we hier met 60 à 70 colonicarcinomen te maken, dus zo uitzonderlijk is dat niet. Verder kunnen we hier constateren dat langdurig gebruik van die preparaten allergieën kan veroorzaken, die de huid ter plaatse aantasten. Daardoor ontstaat juist meer jeuk en wordt het aanzienlijk moeilijker om klinisch in te grijpen”. Maar als morgen de vrije verkoop van dit soort medicamenten verbo-

met Barron-bandjes: met een speciaal instrument wordt de aambeien in een buisje gezogen en vervolgens wordt er een minuscuul elastiekje over geschoven. Het elastiekje klemt de aambeien af die na enkele dagen afsterft en verdwijnt. Baeten: „Tachtig procent is drie maanden later nog helemaal vrij van symptomen. Helemaal perfect is de methode niet, maar aan iedere methode kleven nu eenmaal gebreken. Als het hier niet mee lukt, kun je later nog altijd iets anders proberen. Maar voor het overgrote deel is dit een uitstekend alternatief. De mensen weten niet wat ze overkomt. Ze hebben jarenlang met dat probleem rondgelopen en ineens zijn ze er

Gelijke behandeling bepleit voor WSW-werknemers

Het College van Bestuur heeft in de laatste vergadering van de Universiteitsraad gezegd bereid te zijn om te praten met de werkgever van de negen mensen, die in het kader van de Wet op de Sociale Werkvoorziening binnen de universiteit werkzaam zijn. De bedoeling van dat overleg is om in individuele gevallen te komen tot een zo groot mogelijke gelijkshakeling van de secundaire arbeidsvoorwaarden met het personeel dat rechtstreeks in dienst is van de universiteit, als er een onredelijk verschil gekonstateerd wordt.

De Maastrichtse Toeleveringsbedrijven, op twee na de grootste werkgever van de stad, hebben mensen in dienst die wegens gezondheidsklachten afgekeurd zijn voor de uitoefening van het beroep waarvoor zij zijn opgeleid. De werknemers worden door de MTB ondergebracht bij diverse non profit-instellingen in de buurt en ontvangen een salaris dat volgens een eigen salarisschaal berekend wordt. De instelling die volledig profiteert van deze arbeidskracht, betaalt de MTB een kwart van dat salaris.

Zo is iedereen tevreden, zou je zeggen: de man of vrouw, die is afge-

keurd voor het ene vak, maar nog genoeg ander werk aankan, en de sociaal voelende „pleegwerkgever”, die tegen weinig kosten zo iemand werk verschaft. Maar de schijn bedriegt. De arbeidsvoorwaarden van de MTB zijn niet dezelfde als die van de universiteit. Allereerst verdient een MTB'er 15 à 20 procent minder dan iemand die in dienst van de universiteit precies hetzelfde werk doet. Verder zijn de secundaire arbeidsvoorwaarden van de MTB minder gunstig. Het College van Bestuur heeft onlangs iets aan die „discriminatie” gedaan en de MTB'ers in navolging van de arts-assistenten in Annadal een honoraire aanstelling gegeven, zodat ze bijvoorbeeld stemrecht krijgen. Dat gebeurde op verzoek van de fractie Frontaal in de Universiteitsraad en de faculteit Nederlands Recht. Daarmee kwam het college echter niet helemaal tegemoet aan wat gevraagd was. Het college wilde geen studiefaciliteiten verlenen om MTB-werknemers in de gelegenheid te stellen zich te laten bijscholen om weer een „echte” baan te kunnen krijgen. Daarvoor bestaat bij de MTB immers een eigen regeling, was de redenering.

Voor Huub Ruijters, lid van de

fractie Frontaal, is dat antwoord niet erg bevredigend. Hij ziet wel een lichtpuntje in de toezegging dat het college individuele gevallen wil bekijken, maar hij blijft volhouden dat er meer gelijkheid moet komen.

„Die mensen worden door iedereen geaccepteerd alsof zij werknemers van de universiteit zouden zijn. Als je ze ongelijk gaat behandelen, stig-

matiseer je ze. En dat, terwijl het de bedoeling is van de WSW-regeling om mensen nieuwe kansen te bieden op een terugkeer in de maatschappij. Dat zou je kunnen bevorderen door studiefaciliteiten te bieden als blijkt dat die bij de MTB niet voldoende is. Ik vind zelfs dat je die mensen, die uitstekend blijven te functioneren, na verloop van

tijd een vaste baan moet geven. Maar je zit met een dilemma: als je bedrijfseconomisch denkt, kun je vier werknemers een plaats verschaffen voor de prijs van één, maar als je in de geest van de WSW denkt, stel je zo iemand voor vast aan”.

J.H.

„Hoe ik nu met een vast bedrag per maand de studiekosten van Erik veilig stel.”

„Ik spaarde al een hele tijd regelmatig, omdat ik wil dat Erik later moet kunnen studeren. HTS misschien wel. Zo'n studie kost nogal wat. Er moet dus hoe dan ook voldoende geld op tafel komen. Daarom ben ik nu overgegaan op het ABN Verzekerd Spaarplan. Met verzekerd eindbedrag. Mocht ik komen te overlijden, dan heeft Erik toch het volle bedrag waarvoor ik ben gaan sparen. En daar gaat het tenslotte maar om.”

Het ABN Verzekerd Spaarplan.

Met vaste rente.
En u bent zeker van het eindbedrag.

7½%

ABN Bank

De rektor moet blijven

De rektor magnifikus moet blijven als topbestuurder van universiteiten en hogescholen. Dit schreef de Onderwijsraad half maart in een ongevaagd advies aan minister Deetman. De Raad maakt in de persoon van voorzitter en oud rektor magnifikus van de Vrije Universiteit prof. mr. I.A. Diepenhorst „ernstig bezwaar” tegen het voornemen van de meerderheid van de Tweede Kamer (de fracties van PvdA en VVD) om de rektor alleen als adviseur van het College van Bestuur te handhaven.

Diepenhorst stelt, dat „in de rektor universiteit en buitenwacht elkaar ontmoeten en dat hem uit het College van Bestuur weg te rukken, reeds daarom schadelijk moet he-

ten”. Als voorzitter van het College van Dekanen neemt de rektor een „sleutelpositie” in tussen het universiteitsbestuur en de fakulteiten. De laatsten kunnen het topbestuur alleen hun vertrouwen schenken wanneer „in het College van Bestuur zelf de fundamentele universitaire taken van onderwijs en onderzoek ook werkelijk als fundamenteel worden erkend”.

Bovendien, aldus Diepenhorst, „in de laatste kwart eeuw heeft geen rektor magnifikus ooit wegens onbekwaamheid het ambt neergelegd of werd ook een bestuurlijke dilettant tot dit ambt geroepen”.

Lin Tabak/UP

TENNISPARK DE ZONHOF

Molenweg 2 Amby

SPECIAAL STUDENTENTARIEF

- 4 verlichte gravelbanen
- tennissen van 9.00-23.00 uur
- niet tot 1 oktober zoals normaal, maar tot 1 november
- studententariaf f 125,-
(eenmalig inschrijfgeld f 15,-)

Info:

SPORTCENTRUM DE ZONHOF

Molenweg 2 Amby-Maastricht
(bij Vijverdal). Tel. 043-627332

Bureau Onderwijs FdG

Aan: De vierdejaars studenten Geneeskunde.

Betreft:

Miniblok verwetenschappelijking

Zoals eerder in het Onderwijs- en Evaluatieprogramma aangekondigd, is er voor de vierdejaars op het eind van het studiejaar een periode van twee weken gereserveerd voor het miniblok „Verwetenschappelijking Medisch Curriculum”.

Voor de vierdejaars studenten zal in dit curriculumjaar 1984/1985 een tweeweekse onderwijsperiode (17.06.1985 – 28.06.1985) worden gewijd aan het thema „Verwetenschappelijking van het curriculum”. De coördinatie van dit miniblok wordt verzorgd door de capaciteitsgroep Epidemiologie (mw. R. de Vet).

In het kader van de „Verwetenschappelijking van het curriculum” wordt gedurende twee weken aandacht besteed aan de methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek. De nadruk ligt daarbij op het interpreteren van de literatuur. Onderzoeken over enkele in de belangstelling staande onderwerpen in de geneeskunde zullen aan bod komen. Vragen als: is het onderzoek wel goed opgezet? is er misschien sprake van bias? en trekken de onderzoekers wel de juiste conclusie? spelen de hoofdrol in dit miniblok. Er zal deze twee weken worden gewerkt in onderwijsgroepen (dinsdagochtend en vrijdagochtend) aan de hand van een blokboek en een literatuurboek. De blokopening vindt 17 juni 1985 om 8.30 uur plaats. De bloktoets is gepland op vrijdag 28 juni 1985. Het blokboek en literatuurboek is tezamen met de tijd weer verkrijgbaar bij de informatiebalie c.q. de verkoopbalie.

Aan: Tweedejaars studenten Faculteit der Geneeskunde
Betreft: Data tweedejaars vaardigheidstoets

Onder verwijzing naar de in september 1984 verstuurd Informatieset over het onderwijsprogramma 1984/1985 ten behoeve van de studenten Geneeskunde (BO 84-10.215) delen we u mede, dat de tweedejaars vaardigheidstoets zal worden afgenomen in week 38, en wel op woensdag 18 september en donderdag 19 september 1985.

Aan: Alle medewerkers Faculteit der Geneeskunde

Betreft: Open inschrijving: Observator-, Tutor- en Nabesprekersrollen studiejaar 1985/1986 (BO 85-14117)

Geachte Lezers,

Door middel van dit bericht willen wij u attenderen op de wervingsbrief voor de vakatures observatoren, tutores en nabesprekers studiejaar 1985/1986 (BO 85-14117) die is toegestuurd aan alle capaciteitsgroepen Faculteit der Geneeskunde.

Per capaciteitsgroep is aangegeven welke onderwijsverplichtingen het komende studiejaar moeten worden aangegeven.

Als bijlage bevat de brief achtergrondinformatie over de verschillende rollen en bijbehorende intekenformulieren. De intekenformulieren dienen door de voorzitter van de capaciteitsgroep te zijn geakkordeerd. De inzendingstermijn sluit op maandag 20 mei 1985.

Aan: Alle vierdejaars studenten Geneeskunde

Betreft: Erratum blok 4.6 „Rugpijn en pijn in extremiteiten” 1984/1985

De blokopening zal niet plaatsvinden op maandag 29 april 1985, doch op vrijdag 3 mei 1985 om 11.00 uur in het Auditorium van Randwijck, voorafgaand aan de lezing van P. Kerkhof.

Aan: 3e- en 4e-jaars studenten FdG
Betreft: Researchproject Cap.groep Gynaecologie

Bij de capaciteitsgroep Gynaecologie loopt een researchproject in samenwerking met de TH-Eindhoven.

In dit project wordt gekeken of bepaalde tumormakers van nut kunnen zijn bij de follow-up van het ovariumcarcinoom. Het project zal een regionaal karakter krijgen, d.w.z. in de ziekenhuizen in de regio worden urine- en bloedmonsters verzameld die centraal worden geanalyseerd. Voor de coördinatie en het ophalen van de monsters zoeken wij een student (3e of 4e-jaars), die dit laatste gedurende een jaar wil verzorgen. Tegenover de werkzaamheden kunnen wij een kleine financiële vergoeding bieden.

Voor nadere inlichtingen: H.J. de Koning Gans, Cap.groep Obstetrie en Gynaecologie, telefoon 043-862308.

Nederlands Recht

Kontrakten maken

De eerste bijeenkomst van het praktijk „Kontrakten maken” (3e jaar) moet worden voorbereid. Haal dus op tijd het boek af!!

Inlichtingen over onderwijs

Studenten die inlichtingen m.b.t. het onderwijs willen moeten daarvoor buro onderwijs bellen (tst. 717/718) – sekretarissen kunnen worden gebeld voor het maken van afspraken met medewerkers.

Inlichtingen over uitslagen

I.v.m. het grote aantal studenten worden telefonisch geen inlichtingen verstrekt over uitslagen van toetsen e.d.

Faculteitsraad

Woensdag 24 april om 14.00 uur vergaderd de Faculteitsraad in de praktijkruimte.

Koninginnedag

Dinsdag 30 april is de universiteit gesloten – let op de borden voor roosterwijzigingen.

Bloktoets

Woensdag 1 mei is de bloktoets voor eerstejaars. Plaats: sporthal de Heeg, Roserij 500, aanvang 9.00 uur.

Gastcollege

Vrijdag 3 mei om 15.00 uur is er een gastcollege in de kapel: mr. J.J.M. v.d. Ven vertelt over „Mensenrechten in de internationale arbeidsorganisatie (ILO)”.

Economie

Lezing van dr. M. Jonkhart

Op maandag 22 april zal dr. M. Jonkhart, directeur van het Directoraat Binnenlands Geldwezen van het Ministerie van Financiën, een lezing houden over de Postbank. Het kabinet zal één dezer dagen de Tweede Kamer een nota over dat onderwerp aanbieden. Begin mei zal vervolgens de Kamer daarover discussiëren. Aangezien het ongebruikelijk is dat hoge ambtenaren ingaan op politieke kwesties alvorens die in de Kamer zijn behandeld zal dr. Jonkhart vooral ingaan op de meer banktechnische zaken. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn: Welke problemen ondervinden de Postcheque- en Girodienst en de Rijkspostspaarbank nu, hoe zou de totstandkoming van een Postbank deze problemen kunnen ondervangen en op welke wijze tracht het kabinet deze problemen met het huidige voorstel op te lossen.

De lezing zal gehouden worden in de Kollegezaal van de Nieuwenhof en begint om 15.30 uur.

Inleveren propaedeuse-skriptie

De propaedeuse-skriptie dient uiterlijk 29 april 1985 ingeleverd te worden bij

het Bureau Onderwijs FdEW (in tweevoud) tijdens openingsuren van de informatiebalie.

Ekskursie naar de Nederlandsche Bank te Amsterdam

Op maandag 29 april 1985 vindt de ekskursie plaats naar de Nederlandsche Bank te Amsterdam. De bussen vertrekken om 8.00 uur voor het Hoofgebouw.

Enige belangrijke data

29 april 1985: Uiterste datum inleveren propaedeuse-skriptie.

9 mei 1985: Praktikumtoets 2 (Statistiek).

17 juni 1985: Voortgangstoets 3.

19 juni 1985: Praktikumtoets 3 (Boekhouden).

24 juni 1985: 1e herkansing Praktikumtoets 2 (Statistiek).

1 juli 1985: Uitslagbepaling propaedeuse.

1 juli 1985: Inleveren herschreven propaedeuse-skriptie.

1 augustus 1985: 1e herkansing Praktikumtoets 3 (Boekhouden).

15 augustus 1985: 2e herkansing Praktikumtoets 3 (Boekhouden).

16 augustus 1985: 2e herkansing Praktikumtoets 1 (Wiskunde).

19 augustus 1985: 2e herkansing Praktikumtoets 2 (Statistiek).

September 1985: Uitreiking propaedeuse-getuigschriften.

Bloktoets 1.5.

Op vrijdag 3 mei 1985 vindt de bloktoets van blok 1.5 plaats in het Bonnefantenkompleks:

– voor registratienummers E84.001 t/m E84.060 in de Stille Zaal, Studielandschap Economie;

– voor registratienummers E84.061 t/m E84.090 in de Colloquiumruimte;

– voor registratienummers E84.091 t/m E84.115 in de Praatzaal, Studielandschap Economie.

Tijdstip: van 13.45 uur tot 16.30 uur.

De studenten kunnen de zalen binnen tussen 13.30 en 13.45 uur. Het is verplicht de kollegekaart op de bank te leggen. Vanaf 16.30 uur is de antwoord sleutel te verkrijgen bij de informatiebalie van het Bureau Onderwijs FdEW.

De antwoordformulieren liggen op volgorde van registratienummer op de tafels. Ze dienen ingevuld te worden met een HB-potlood; de studenten dienen zelf een HB-potlood mee te brengen.

Blok 1.6.

Op maandag 6 mei 1985 gaat blok 1.6 „Besturing” van start. De opening van het blok zal plaatsvinden om 15.30 uur in de Kollegezaal Nieuwenhof. Aansluitend wordt een lezing gehouden door dr.

J.F. den Hertog van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen „Besturing van organisaties; rationaliteit en werkelijkheid”.

Aktualiteitenkolleges

Maandag 20 mei 1985, 16.00 uur.

Door: prof. dr. W. Albeda.

Onderwerp: Sociaal-ekonomische politiek in Nederland.

Plaats: Kollegezaal Nieuwenhof.

Maandag 10 juni 1985, 16.00 uur.

Door: mr. G.A. Wagner.

Onderwerp: Strategische beleidsvorming.

Plaats: Kollegezaal Nieuwenhof.

Promoties

Donderdag 18 april 1985, om 16.00 uur

Dr. J.F.M. Reinders.

Proefschrift: „De grondelopen”.

Promotor: Prof.dr. H.A.J. Lemmens.

Vrijdag 19 april 1985, om 16.00 uur

Dr. C.G.M.I. Baeten.

Proefschrift: „Haemorrhoids; evaluation of some methods of treatment”.

Promotor: Prof.dr. J.M. Greep.

Algemeen

Data-analyse bij kwalitatief onderzoek

In het kader van het keuze-onderwijs Vrouwenstudies vindt op maandag 22 april een workshop plaats. Het accent ligt op de praktische problemen die zich voordoen bij het verzamelen en analyseren van gegevens bij kwalitatief onderzoek

Uitgenodigd zijn:

Ruter de Kanter, wetenschappelijk medewerkster aan het Instituut voor Ontwikkelingspsychologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Zij doet onderzoek naar de verschuivingen in de sex-geslachtsidentiteit en de gevolgen daarvan voor de sociale verhoudingen tussen vrouwen en mannen, meisjes en jongens.

Wien Meeuwesen, werkzaam bij de vakgroep Psychologie aan de RU Nijmegen. Zij houdt zich bezig met taalanalyses van patiëntengesprekken.

Tijd: 9.00-13.00 uur

Plaats: kamer 200, hoofgebouw Iedereen is welkom!

Voor verdere inlichtingen: Pauline Tomlow, toestel 175.

SERVAAS

BOEKHANDEL

VRIJTHOF 29
6211 LE MAASTRICHT

TEL. 043-50054/18704

DE 4-FACULTEITEN-BOEKHANDEL VAN LIMBURG, VOOR RIJP EN GROEN IN DE WETENSCHAPPEN. EEN BOEIENDE BOEKHANDEL IN EEN GROEIENDE UNIVERSITEITSSTAD: WIJ „BLOKKEN” MET ELK BLOK MEE.

Algemeen

Artikelen afstudeerders

Dit jaar zal de Algemene Faculteit weer een boekje uitgeven: „Nieuwe wetenschappers voor de gezondheidszorg, deel 2”. Dit boek is een bundel van artikelen geschreven door recent afgestudeerden in de gezondheidswetenschappen. Het wordt gestuurd naar potentiële werkgevers, stageinstellingen en andere relaties van de Algemene Faculteit, opdat zij geattendeerd worden op het bestaan van gezondheidswetenschappen in Maastricht en op prestaties waartoe afgestudeerden van deze studierichting in staat zijn.

Het boek zal in september verschijnen. In de bundel zullen tien artikelen worden opgenomen van deze zomer afstudeerenden. De artikelen kunnen tot stand komen als coproductie van student en stagebegeleider (als tweede auteur), of als solowerkstuk van de student. Ze zijn gebaseerd op het afstudeerwerkstuk van de student.

Uit het gegeven dat gekozen is voor een beperking tot maximaal tien artikelen, volgt dat er een selectie zal plaatsvinden. Kwaliteitseisen zullen daarbij het zwaarst wegen; een tweede criterium is de spreiding over de afstudeerrichtingen. Selectie vindt plaats door een redactiecommissie bestaande uit H. Philipsen, F. Rutten, G.J. Kok, F. ten Hoor en W. Albers. De eindredactie van de bundel wordt gevoerd door J. Leunissen-Roosenboom, wetenschapsvoorlichter.

Studenten die ervoor voelen een dergelijk artikel te schrijven, kunnen contact opnemen met de eindredacteur (dienst Voorlichting, tel. 311, tussen 9.00 en 13.00 uur), die hen kan inlichten over de termijn van inlevering van het artikel, en over de eisen waaraan de kopij technisch moet voldoen.

Vacatures Gebruikersraad Restauratieve Voorzieningen

De Gebruikersraad Restauratieve Voorzieningen adviseert zowel het College van Bestuur als het hoofd CZ over aangelegenheden op het gebied van restauratieve voorzieningen. De Raad be-

staat uit 8 leden, waaronder 3 studenten. De studentenleden worden voor de termijn van 1 jaar door het College van Bestuur benoemd. Binnenkort komen deze 3 studentplaatsen in de Gebruikersraad vacant.

De Gebruikersraad zoekt per 1 mei a.s.

3 studentleden voor de Gebruikersraad Restauratieve Voorzieningen

Kandidaten voor het vervullen van het lidmaatschap van deze Gebruikersraad gelieven zich voor 15 mei a.s. op te geven bij de secretaris van de Gebruikersraad Restauratieve Voorzieningen, E. Sprokkel (hoofdgebouw tst. 273), alwaar ook inlichtingen over de Gebruikersraad te verkrijgen zijn.

Medisch Comité Nederland-Vietnam

Het Medisch Comité Nederland-Vietnam is vandaag gestart met de inzamelingsactie „Genees een patiënt”. Met tien gulden per maand helpt u een tb-patiënt in Vietnam. De actie heeft ten doel geld bijeen te brengen voor een nieuw tuberculose bestrijdingsprogramma in Vietnam, dat is opgesteld door Nederlandse en Vietnamese deskundigen.

In Vietnam sterven er jaarlijks 30.000 mensen aan tuberculose. Voor de Tweede Wereldoorlog was tuberculose ook in Nederland een veel voorkomende ziekte. Na de oorlog is er een goed bestrijdingsprogramma opgezet. Tuberculose komt daarom nu haast niet meer voor in Nederland. Vietnam wil van deze ervaring met de bestrijding van tuberculose profiteren.

Daartoe wordt er in mei in Vietnam een overeenkomst gesloten tussen het ministerie van Volksgezondheid en het Medisch Comité. In het begeleidingsteam van dit nieuwe nationale programma zitten internationaal erkende deskundigen uit Nederland, als Bleiker, van Geuns en Styblo.

Het Medisch Comité Nederland-Vietnam financiert de ondersteuning van dit bestrijdingsprogramma uit eigen middelen. Per 1 januari is er een eind gekomen aan de wederopbouw hulp die de Nederlandse regering 10 jaar lang aan Vietnam heeft gegeven.

Onlangs heeft minister Schoo van Ontwikkelingssamenwerking in een gesprek

met de voorzitter van het Medisch Comité, prof. Polak, te kennen gegeven slechts bereid te zijn noodhulp aan Vietnam te overwegen binnen de voorwaarden die aan humanitaire hulp zijn gesteld.

Daarentegen hebben een groot aantal politieke partijen en omroepen besloten de actie te ondersteunen door middel van het uitzenden van spotjes op radio en tv.

Op 25 april vertrekt een Nederlandse delegatie naar Vietnam om het startschot te geven voor de nieuwe campagne ter bestrijding van tuberculose.

Themadag: Vietnam, tien jaar bevrijd?
Zaterdag 27 april in sonesta Koepelzaal in Amsterdam

Op 30 april is het tien jaar geleden dat, met de inname van Saigon, een einde kwam aan de Vietnamese oorlog. Het Medisch Comité Nederland-Vietnam wil de balans opmaken van wat er in de tien jaar die daarop volgden in Vietnam is gebeurd. Samen met het Komitee Wetenschap en Techniek voor Vietnam wordt een studiedag georganiseerd rond het thema „Vietnam, tien jaar bevrijd?”. De dag wordt gehouden op zaterdag 27 april in de Sonesta Koepelzaal in Amsterdam, aanvang 10.30 uur.

Programma:

10.00-13.00 uur inleiding door Paul Quinn-Judge en Ben Kiernan.
14.00-16.00 uur forumdiskussie met voorwoord van Clemens Haanen en discussie met Van der Spek (PSP), Knol (PvdA), Gualtherie van Wezel (CDA) en mevrouw den Ouden-Dekkers (VVD). Voorzitter van de themadag is Jaap van Ginneken.

Verenigingen

Naamsverandering fotoclub

De Fotoclub Koko heeft een nieuwe naam. Op onze 4e Algemene Ledenvergadering (20 maart jl.) werd besloten dat we voortaan onder de naam „Fotoclub Contrast” door het leven zullen gaan. Waarom een naamsverandering? Bij de oprichting in '82 werd voor de naam Fotoclub Koko gekozen omdat deze lekker in het gehoor lag en bijna

Boeken op het gebied van GENEESKUNDE!

Boeken op het gebied van RECHT!

U vindt ze bij:

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-10825

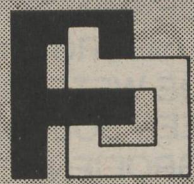
**Nieuwe
openings-
tijden:**

- ★ Dagelijks van 12 tot 14 uur en van 18 tot 22 uur
- ★ 's Zaterdags en 's zondags geen lunch
- ★ 's Maandags gesloten

RESTAURANT
DE TREPKE

Stationsstraat 14, 6221 BP Maastricht
Telefoon: 043-16958

DE LOKALE BANK
MET
MONDIAAL KARAKTER

BANQUE PARIBAS

Vrijthof 17b, 6211 LD Maastricht, 043-11477.

alle leden Koko-lid waren. Omdat nu nog maar een klein gedeelte van onze leden lid van Koko en de helft van ons ledenbestand zelfs van buiten de RL komt, is deze naam niet meer zo toepasselijk. Ook ontstond er bij HBO-studenten onduidelijkheid of ze wel lid konden worden van een vereniging die erg met Koko en de RL verbonden leek te zijn. Dit alles maakte het noodzakelijk dat er een nieuwe - een wat algemenere - naam moest komen. Wat verandert er verder? Eigenlijk niets, de activiteiten die nu lopen, zoals de fotocursussen en de expositie op Randwyck, zullen ook volgend jaar weer georganiseerd worden maar naar buiten toe zal er meer nadruk op worden gelegd dat Fotoclub Contrast er voor alle studenten is. Tot ziens dus!

Verlichtingen: bel Fred Petrij (476393) of Jaap Friederich (470783).

COC-Maandagenda

Elke werkdag geopend van 14-17 uur.
Elke dinsdagavond: vanaf 20 uur Café Rosé open.
Elke vrijdagmiddag vanaf 15 uur Jongerencafé.
Tot 8 mei is de tentoonstelling: „Homo-haart en fascisme” nog te zien.
Zaterdag 4 mei: 21 uur jongeren swing avond.
Dinsdag 7 mei: 20 uur werkwinkel met café Rosé.
Vrijdag 10 mei: de kerkschrijfdag; 20 uur: vrouwenavond.
Dinsdag 14 mei: de paus in Maastricht. Het COC biedt de hele dag asiel. Vanaf 20 uur treedt op het Maastrichtse orkest: „Labatut”.
Woensdag 15 mei: 20 uur Jongerenavond
Vrijdag 17 mei: 20 uur Thema-avond van de werkgroep SIR. Vrouwen en pedofilie.
Dinsdag 21 mei: 20 uur werkwinkel en Café Rosé.
Vrijdag 24 mei: 20 uur: Vrouwenavond.
Dinsdag 28 mei: Ondersteboven. Ger voert weer confronterende gesprekken met zijn gasten. Aanvang 20.30 uur.

Universiteitskoor zoekt nieuwe leden

Het Universiteitskoor Maastricht, bestaande uit studenten en medewerkers van de RL en het HBO, zoekt per september 1985 nieuwe leden. Het repertoire van het koor bestaat zowel uit oude als moderne werken. De meeste werken worden a capella gezongen. Dirigent is Ludo Claesen. Mensen die zin hebben om op een redelijk niveau te zingen, nodigen we uit om nu vast te komen luisteren op enkele van de repetities, zodat we in september direct kunnen beginnen met instuderen van nieuwe werken. De repetities zijn tot juni in het Bonnefantencomplex omdat er gezamenlijke repetities met het Universiteitsorkest plaatsvinden i.v.m. twee concerten in mei en juni. De repetities beginnen om 20.00 uur, op maandagavond. Vanaf september repeteren we weer in de kapel van de Nieuwenhof, Zwingelput 4, om 19.45 uur, ook op maandagavond. Iedereen is van harte welkom.

Danielle Peet, secretaris
tel. 043-616873 (na 17.30 uur)

geopend. Wij zullen dan aandacht besteden aan de problematiek van de gastarbeiders.

Een film zal de avond inleiden. De film behandelt de komst, het leven en de moeilijkheden van een Turks gezin in Nederland. Verschillende deelaspecten, zoals de rol van de Islam, de tweede generatie, de gezinshereniging, de remigratie en de plaats van de vrouw, worden belicht. Daarna zullen twee gastarbeiders ingaan op jullie vragen en discussiepunten. Ga eens naar een ander café, naar het STA-OP café op 23 april, 20.30 uur, in het C.V.O.S. (Cortenstraat 4). Tot dan!!

COC

Het Pausbezoek

14 mei is het dan zover, de paus bezoekt Maastricht. Al dagen van te voren zal de bevolking van Maastricht op de hoogte gebracht zijn over wat het COC vindt van de vertegenwoordiger van en het instituut RK Kerk.

De plakactie zal resulteren in een Uitschrijfdag. Vrijdag 10 mei a.s. wordt er, hopenlijk met velen, verzameld voor het gemeentehuis om zich massaal uit de RK Kerk te laten uitschrijven. Niet inwoners van Maastricht kunnen dat tegelijkertijd in hun dorp of stad doen. 14 uur vertrek COC.

Dinsdag 14 mei is het COC de hele dag geopend. Rustig kan men er asiel krijgen. Als je los wilt komen van het bezoek is dit een goede gelegenheid. Er is geen t.v. Om alle frustraties, woede en fobieën weg te krijgen is er vanaf 20 uur een feest met het Maastrichtse orkest „Labatut”. De entree is f 2,-.

Sport

Zaalvoetbaltoernooi 1985

Het traditionele zaalvoetbaltoernooi van de R.L.L. zal dit jaar worden gehouden in de maand mei in diverse sporthallen in Maastricht en eventueel omgeving. Deelname staat open voor teams bestaande uit studenten, medewerkers en personen betrokken bij het werk van de R.L.L. (Vijverdal, Annadal, huisartsengeneeskunde enz.). De speeldata van dit gebeuren zijn: 2, 6, 9, 13, 23 en 30 mei en 3 juni.

Voorwaarden tot deelname:

- elk team mag maximaal uit 8 spelers (sters) bestaan, een opgave van 2 extra reservespelers is mogelijk;
  - men mag slechts voor één team uitkomen. Is dit uitgeschakeld dan mag men niet meer met een ander team meespelen. Is de spelerslijst ingeleverd, dan mag daarop geen verandering c.q. aanvulling worden aangebracht;
  - inschrijfgeld: voor niet-sportkaarthouders f 5,-, te voldoen via de aanvoerder vóór de aanvang van het toernooi. Sportkaarthouders: gratis;
  - er worden maximaal 24 teams toegelaten. Een team is ingeschreven indien betaling heeft plaatsgevonden;
  - voor teams die meer recreatief (ludiek) willen deelnemen bestaat de mogelijkheid om op 9 of 23 mei aanstaande in te schrijven (maximaal 8 teams). Vermeldt dit bij opmerkingen op de inschrijfstrook.
- Verdere info: buro Lichamelijke Vorming en Sport, toestel 434/308.

Sluitdatum inschrijving 19 april aanstaande!!!

LV&S-programma april 1985

Bewegen op muziek zomerregeling
Met ingang van 1 mei 1985 zal de zomerregeling bewegen op muziek ingaan.

Deze regeling geldt uitsluitend voor de dinsdagavond!!!

Je kunt dan nog kiezen uit twee mogelijkheden, te weten:
18.15-19.00 u. o.l.v. W. Lanen Vijverdal
19.45-20.30 u. o.l.v. W. Lanen Vijverdal

Tenniskursus 1985

De cursus wordt gehouden op de banen van het psycho-medisch centrum Vijverdal op maandag- en vrijdagavond. De cursus bestaat uit 8 lessen van 1 uur. Maximaal kunnen 8 groepen van 8 personen deelnemen, (6 cursusgroepen beginners; 2 cursusgroepen gevorderden). Kosten f 40,-. Sportkaart verplicht!!! Info: sekretariaat LV&S. Er zijn nog plaatsen vrij op vrijdag.

Tennisabonnement

Ook dit jaar kan er weer worden getenist bij Tenniscentrum Dousberg met een parkkaart, van 1.4 tot 1.10.1985. Kosten voor sportkaarthouders bedragen f 125,-. Aanmelding met pasfoto bij sekretariaat LV&S. Sportkaart verplicht!!!

N.S.K. - Tennis

Op 7 en 8 maart jl. vond in het Tenniscentrum Dousberg de N.S.-tennis plaats. Er deden 9 Osso's aan dit evenement deel. Het zijn twee gezellige dagen geweest met veel tennisplezier. Ook de kroegtocht viel bij velen in de smaak. Het herenteam van Maastricht eindigde op de derde plaats, het damesteam op de zesde plaats. Udo Buchheim heeft de wisselbeker van heren enkel weten te bemachtigen!!

Al met al: een zeer geslaagd tennisgebeuren!!!

Turnen

In verband met de tenniskursus is er op maandagavond om 21.00 uur turnen in Mavo Scharn, o.l.v. Han van Zeijl, dit in plaats van 19.15 uur.

Wielertiefhebers

Martijn v.d. Most, 1e-jaars gezondheidswetenschappen, wil graag weten of er belangstelling bestaat voor de oprichting van een wielertoerclub. De bedoeling is om minimaal een keer per week een toertocht van ca. 100 km te rijden. Dit kan uitmonden in deelname aan bepaalde wielerklassiekers/toertochten. Heb je interesse, meldt je dan bij het sekretariaat LV&S. Kontakadres Martijn v.d. Most: Cruijshaag 118B, 6228 LE Maastricht.

Zaalvoetbaltoernooi

Donderdag 2 mei aanstaande start het intern zaalvoetbaltoernooi in sporthal Keer om 20.30 uur. Informatie hierover wordt naar de capaciteitsgroepen verzonden en aan de studenten bekendgemaakt, (voor info zie folder). Aanmelden vóór 19 april bij sekretariaat LV&S.

Woensdag 30 april: koninginnedag! dus ..... geen les LV&S.

Interfacultaire Wetenschapscommissie

Vacatures geleding WP

De Interfacultaire Wetenschapscommissie houdt zich bezig met de beleidsadviesing op het terrein van het onderzoek binnen de Faculteit der Geneeskunde en de Algemene Faculteit/Gezondheidswetenschappen.

Een belangrijk onderdeel van deze taak vormt het beoordelen van onderzoekprojecten. De commissie wordt primair op basis van benodigde deskundigheid samengesteld, waarbij rekening wordt gehouden met een goede spreiding over de diverse clusters van capaciteitsgroepen alsook de vigerende onderzoeksthema's.

Op korte termijn ontstaat binnen de commissie een twaalftal vacatures binnen de geleding wetenschappelijk personeel t.w.:

- 3 vacatures binnen het klinisch cluster Medische Faculteit;
- 3 vacatures binnen het biomedisch cluster Medische Faculteit;
- 3 vacatures binnen het eerstelijns cluster/cluster overige capaciteitsgroepen Medische Faculteit;
- 3 vacatures binnen het cluster capaciteitsgroepen Algemene Faculteit/Gezondheidswetenschappen.

Aan leden van de Interfacultaire Wetenschapscommissie worden de volgende eisen gesteld:

- beschikken over een aantoonbare, ruime onderzoekervaring;
- participeren in lopend onderzoek, bij voorkeur in een leidinggevende functie;
- bekendheid met en affiniteit tot de interne onderzoekorganisatie én landelijke ontwikkelingen op het terrein van het wetenschapsbeleid (b.v. vermelding van functies in 2e of 3e geldstroomorganisaties, lidmaatschappen van relevante landelijke commissies);
- beschikken over voldoende tijd om werkzaamheden, die aan het lidmaatschap van de Interfacultaire Wetenschapscommissie verbonden zijn, uit te voeren (refereren van projecten, voorbereiding en bijwonen vergaderingen, opstellen pré-adviezen e.d.; geschatte tijdsinvestering 4 uur per week - voor Dagelijks Bestuur leden 8 uur per week) - voor de duur van 2 à 3 jaar met mogelijkheid tot herbenoeming. Tegenover deze tijdsinvestering staat géén compensatie.

Belangstellenden uit de Faculteit der Geneeskunde en de Algemene Faculteit/Gezondheidswetenschappen, die menen te voldoen aan deze eisen, dienen hun interesse voor het lidmaatschap schriftelijk bekend te maken vóór 28 april a.s. aan de secretaris van de Interfacultaire Wetenschapscommissie, p/a Bureau Onderzoek/Faculteit der Geneeskunde, Hoofdgebouw. Een selectiecommissie, bestaande uit de leden van het Dagelijks bestuur van de commissie, zal uit de kring van gegadigden een voordracht samenstellen die aan de beide Faculteitsraden wordt voorgelegd.

Vacatures geleding NWP

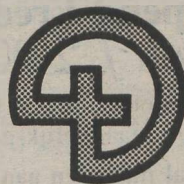
Binnen de interfacultaire Wetenschapscommissie zijn voorts twee NWP-zetels vacant: één zetel te bezetten door NWP Faculteit der Geneeskunde en één door NWP Algemene Faculteit.

Een selectiecommissie, bestaande uit de NWP Raads- en Bestuursleden Faculteit der Geneeskunde en Algemene Faculteit, roepen kandidaten op voor deze twee zetels.

Bij de selectie zullen de volgende criteria worden gehanteerd:

1. bekendheid met de interne onderzoeksorganisatie en de landelijke ontwikkelingen op het terrein van wetenschapsbeleid;
2. participatie in de facultaire onderzoeksprogramma's;
3. inhoudelijk inzicht in de NWP-taken binnen de onderzoeksprogramma's;
4. serieuze belangstelling voor de eerste lijns oriëntatie;
5. beschikken over voldoende tijd om de werkzaamheden die aan het lidmaatschap van de interfacultaire onderzoekscommissie verbonden zijn, uit te voeren.

Geïnteresseerden worden verzocht vóór 28 april a.s. schriftelijk te reageren, p/a R. van der Zander, secretaris Interfacultaire Wetenschapscommissie, Faculteitsbureau Faculteit der Geneeskunde, Hoofdgebouw.

leenarts medibanda b.v.

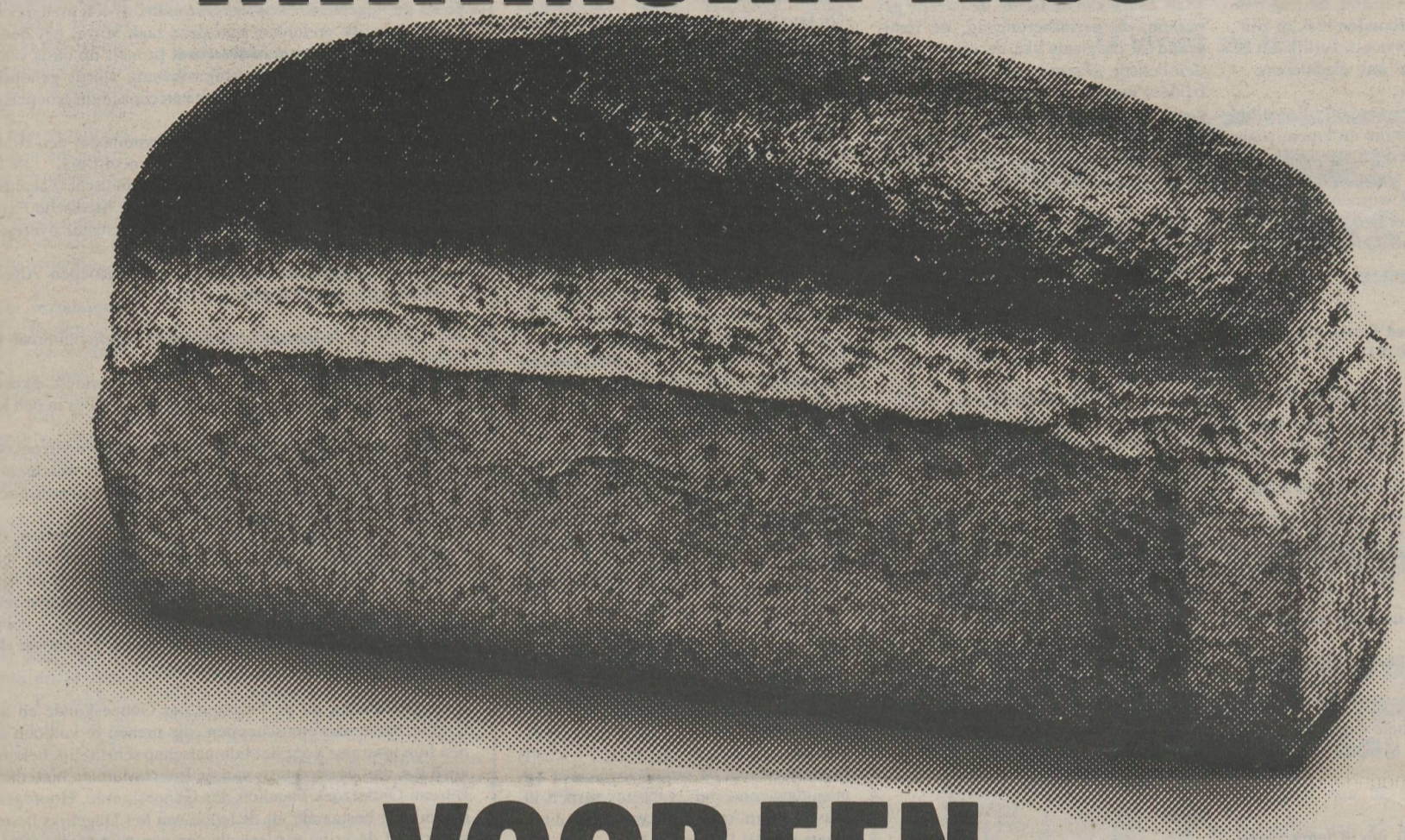
lid "Orthobanda"

wycker brugstraat 12 - 6221 EC maastricht - telefoon 043 - 10349

- Detailhandel en groothandel in medische instrumenten en apparatuur.
- Ruime sortering in showroom.
- Speciale tarieven voor studenten.

STA-OP café op 23 april
Ons café is 23 april om 20.30 uur weer

HIERVOOR GELDT EEN MINIMUMPRIJS

VOOR EEN LENING VAN SPAARBANK LIMBURG NIET

Persoonlijke lening

U leent bijv. f 10.000,- U betaalt f 326,- per maand.

(Bij een looptijd van 36 mnd.) De rente per jaar op basis van samengestelde interest bedraagt 11,1%.

Doorlopend krediet

Dit kan variëren tussen f 2.000,- en f 30.000,-.

De rente per jaar op basis van samengestelde interest bedraagt 11,1%. De theoretische looptijd¹⁾ is 67 maanden, uitgaande van een maandelijkse betaling van 2% van de kredietlimiet.

¹⁾ De theoretische looptijd geeft het aantal maanden aan dat u aflost als u het gehele bedrag opneemt, bij de huidige tarieven, zonder extra aflossingen en opnamen.

**Bel voor kosteloze toezending van onze volledige
tarievenlijst tel. 043-841222, toestel 113.**

spaarbank limburg

Rustig slapen met Dorine van der Klei

In de komende meimaand worden weer grote oorlogshedenkingen georganiseerd. Het is dan inmiddels veertig en vijftig jaar geleden dat de Duitsers hier binnentrokken en vervolgens, na vijf jaar dood en verderf zaaiend, dit anders zo gastvrije land weer noodgedwongen overhaast moesten verlaten.

Dergelijke herdenkingen gaan veelal gepaard met groot militair vertoon; uniformen en saluutschoten. De kadaverdiscipline die mensen dwingt een uniform aan te trekken, dwingt hun ook de verstrekte wapens daadwerkelijk te gebruiken. Welk isme ook verdedigd of opgedrongen moet worden, het gebeurt vaak in uniform en met het wapen in aanslag. Is het slachtoffer ermee gediend om met militair vertoon herdacht te worden? Een erelooft met het geavanceerde wapentuig en het mensdom is weer terug bij af.

Dat neemt niet weg dat het fascisme in de huidige samenleving fel bestreden hoort te worden en dat een herhaling van een wereldoorlog ten alle tijden voorkomen moet worden. Het blijft een zinnige zaak te overdenken welk een afschuwelijke ellende een dergelijk systeem met zich mee brengt, maar dan het liefst een herdenking zonder uniformen en wapens. Misschien kan het wel op de verantwoorde manier zoals Dorine van der Klei dat doet in haar nieuwe, indringende solo-programma's "Ga maar rustig slapen".

In deze avondvullende documentaire in woord en muziek treft men o.a. materiaal aan van Radio Oranje, straatliedjes, politieke grapjes, alternatieve versies van "De voetbalmatch" van Louis Davids en "Lili Marleen", muziek van The Ramblers, de Engelse en Amerikaanse amusementsmuziek die vanuit de geallieerde loopgraven opklonk, natuurlijk de liederen van Brecht en Tucholsky en teksten en liederen uit concentratiekampen. Maar er zijn ook geluiden te horen van de Nazi-Duitse kant en van de Nederlandse collaborateurs, van de in de oorlog doordraaiende film- en amusementsindustrie en van het NSB-radiocabaret.

Dorine van der Klei heeft in haar programma de liederen en teksten verzameld, die voor de oorlog, tijdens de bezetting en direct na de bevrijding hier te horen waren. De gevarieerde keuze reflecteert de ervaringen van verschillende groepen Nederlanders in die periode. Groot zijn bijvoorbeeld de contrasten tussen een intens droefgeestig lied uit Dachau en het operette-vrolijke "Als op Capri de rozentuinen bloeien". Dorine van der Klei beweest al in "Weine ich, lach ich?", een cabaretprogramma dat een tijdsbeeld schetst van de jaren 20-40, dat haar specifieke timbre en haar voorkomen! - zich uitstekend leent voor het Nederlands- en Duitstalig repertoire uit die dagen. Logisch dat "Weine ich, lach ich?" een vervolg kreeg. De titel van dit vervolg, "Ga maar rustig slapen", verwijst naar een uitspraak van minister-president Colijn in 1936. In die bewuste radiotoespraak heeft Colijn tegen het Nederlandse volk gezegd: "En wacht nu maar rustig af." Dat is dus ook gebeurd met alle

kwalijske gevolgen vanden. De chanteuse, eens de helft van het duo The Sissy's, heeft haar solo-voorstelling zelf samengesteld, vertaald en geregisseerd. Tom Löwenthal begeleidt haar aan de piano. U kunt dit alles gaan zien op

vrijdag 26 april in de Maastrichtse Stadsschouwburg. Wacht deze keer eens niet rustig af.

Paul Pinxten

"Ga maar rustig slapen" van Dorine van der Klei is op vrijdag 26 april te zien in de Stadsschouwburg in Maastricht. Aanvang: 20.00 uur.

Een scène uit "Weine ich, lach ich?", de vorige cabaretproductie van Dorine van der Klei.

Swingen met Janov? Tears for Fears in Sittard

In 1970 werd het boek "Primal Scream" een geweldige bestseller aan beide zijden van de Atlantische Oceaan. De schrijver, de Amerikaanse psychiater Arthur Janov, gaat er in zijn boek vanuit dat mensen die zwaar lijden onder traumatische ervaringen zich hiervan kunnen bevrijden door deze ervaringen opnieuw te beleven.

Maar tijdens deze herbeleving moet er corrigerend opgetreden worden door de persoon in kwestie. De angsten en frustraties horen niet langer onderdrukt te worden, maar integendeel de angst wordt uitgeschreeuwd.

Een van Janov's patiënten deed er zijn voordeel mee. Hij onderging het proces en kwam als herboren tevoorschijn. Dit leverde tevens een eerlijke, directe en rauwe muzikale verslaggeving op. Maar de heldere geest, met een opgelucht gemoed en een positief hart, bleek helaas niet bulletproof te zijn. Deze muzikant was natuurlijk niemand minder dan John Lennon, die vijftien jaar geleden aangezet door de Janov-therapie zijn lyrische en eerlijke ontboezeringen aan het vinyl toevertrouwde ("John Lennon/Plastic Ono Band", Apple 1970). De muziek en teksten van de heden-daagse groep Tears for Fears,

waarvoor het duo Orzabal en Smith verantwoordelijk is, zijn, naar eigen zeggen, ook gebaseerd op Janov's therapie, maar deze Angelsaksische formatie komt tot een geheel ander resultaat.

Na het succes van de LP "The Hurting" en vooral van de single "Change" sloten Ronald Orzabal en Curt Smith zich op in een zelfgebouwde studio, huurden een technicus in en werkten een jaar lang aan de acht composities die nu op het album "Songs From The Big Chair" staan. De titel verwijst naar de film "Sybil", het verhaal van een schizofrene vrouw die zich alleen in een bepaalde stoel enigszins op haar gemak voelt. De recente successingle "Shout" verwijst onomwonden naar Janov's aanpak. Van veel theaterse effecten voorziene geluidstapjes zijn het resultaat van een jaar lang noeste arbeid.

De liedjes uit de Grote Stoel staan bol van de pretenties, zijn voorzien van kleffe arrangementen, klinken steriel en pompeus, getuigen van een nep-sentiment, maar klinken groots. Ontzettend veel aandacht ging uit naar de kwaliteiten van de opnametechniek; het geheel klinkt zeer ruimtelijk en is tot in de puntjes verzorgd. Het uiteindelijke product is niets meer dan een digitaal swingende verpakking. De inhoud blijft oppervlakkig, van enige diepgang

is bijna geen sprake. De songs blijken reusachtig ritmische luchtballons. Een aangename uitzondering vormen "Everybody Wants To Rule The World" en "Shout"; maar het merendeel van het Tears-repertoire is muziek zonder hart in post-moderne outfit.

Inhakend op het succes van "Shout" toert het gezelschap door Europa, voor deze gelegenheid aangevuld met gastmuzikanten. Op 26 april treden Orzabal en Smith plus aanhang, samen Tears for Fears, op in de Sporthal in Sittard. Liefhebbers van computergestuurde symfonische suikerwerkzappelins mogen dan even meezweven.

Paul Pinxten

Tears for Fears: Sporthal te Sittard op vrijdag 26 april. Voorverkoop in Maastricht: Music plus, Amorsplein.

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 51978*

Agenda

Stadsschouwburg Maastricht

(een selectie)

Donderdag 18 april om 20.00 uur: „Classics" van Jango Edwards

Vrijdag 19 april om 20.00 uur: „Ge-kortwiekt", een psychologische thriller met o.a. Edmond Classen en Frederik de Groot.

Vrijdag 19 april om 23.00 uur in het Theatercafé: „De constructions", een videoproduktie uit het Nederlands Video Circuit (gratis).

Zaterdag 20 april om 23.00 uur in het Theatercafé: „Finbogi Petursson Installatie", Live sound performance (gratis).

Zondag 21 april om 20.00 uur in het Staaergebouw: „Bratislava Solisten", een concert m.m.v. Karine Georgian (cello).

Dinsdag 23 april om 20.00 uur: Nederlands Dans Theater, Junioren-groep met diverse balletten.

Woensdag 24 april om 20.00 uur: „De Troonsafstand" door Haagse Comedie.

Vrijdag 26 april om 20.00 uur: „Ga maar rustig slapen" door en van Dorine van der Klei.

Vrijdag 26 en zaterdag 27 april om 23.00 uur in het Theatercafé: Peter de Graaf, een solovoortelling van de Maastrichtse clown (gratis).

Studium Generale

Donderdag 18 april, 20.00 uur, Aula: De internationale positie van de RK-kerk. Uitoefening van macht en gezag als antwoord op secularisatie.

Lezing door prof. dr. W. Goddijn O.F.M. Tilburg

Dinsdag 23 april, 22.00 uur, Filmhuis: Experimentele films: Silver City. Das Packeis-Syndrom

Donderdag 25 april, 20.00 uur, Aula: De katholieke Zuil als een organisatorisch en bestuurlijk netwerk, 1945-1980

Lezing door: drs. A.T.M. Duffhues, Nijmegen

Macht van de Rooms-Katholieken in Limburg

Lezing door: drs. K. Dekkers, Heerlen

Donderdag 2 mei, 20.00 uur, Aula: Handhaving Indiaanse identiteit

Lezing door Art. Solomon

Dinsdag 7 mei, 20.00 uur, Aula: Verbeelding van de macht van de R.K.-kerk in de beeldende kunst

Lezing door: dr. F.G.W. Leeman, Groningen.

Filmhuis

Donderdag 18 april tot en met woensdag 24 april, 20.00 uur en 22.00 uur (behalve di.). Les favoris de la lune, Otar Josseliani

Dinsdag 23 april, 22.00 uur: Studium Generale: Silver City + Das Packeis-Syndrom, W. Wenders, P. Krieg

Donderdag 25 april tot en met woensdag 1 mei, 20.00 uur: Een dagje naar het strand. The van Gogh

Donderdag 25 april tot en met zondag 28 april, 22.00 uur: De reiziger + Medusa + + Storingen + Emma Zunz, eindexamenfilms van de film-academie

Maandag 29 april tot en met woensdag 1 mei, 22.00 uur: De droomproducenten, Robbe de Hert

achterom

„Van den Big-ge-laar, juffrouw, met een b van Bernhard”

Gisteren is op ingetogen wijze de Waterstaatvleugel geopend. De economen zaten er al een tijdje, maar nu is het dan officieel. Er werd een (door aannemer Theunissen geschonken) chronogram, een jaartalvers gebeiteld in steen, onthuld, er werd wat gedronken, er werd wat gesnackt, er werd wat gepraat en er werd weer naar huis gegaan. Er ontbrak iets aan de opening: er ontbrak een hoogwaardigheidsbekleder die luister aan het geheel had kunnen geven. Waarom had men niet een Deetman of zo uitgenodigd?

Deetman was uitgenodigd. Om de vleugel te openen en ook om er meteen een werkbezoek aan vast te knopen. Maar het noodlot wilde dat hij, toen hij zijn koffers al had gepakt, naar de Kamer werd geroepen om daar over zijn WWO te discussiëren. Bepaald vervelend, dat eeuwige verantwoording aan den volke moeten afleggen, maar het moet nu eenmaal. Alleen de allergrootste staatslieden, zoals Dries van Agt, kunnen zo iets naast zich neerleggen. Maar het bleef jammer. Hij koesterde mooie herinneringen aan dat carnavalstadje

en hij had zijn vrouw beloofd om een lekkere vlaai mee te nemen. Het telefoontje van het ministerie dat de baas „helaas verhinderd was”, sloeg rector Van den Biggelaar met droefheid. Maar wacht eens... was er de vorige week in faculteitsraden niet een motie aangenomen? Jawel, in die motie werd gevraagd om het bezoek van Deetman af te zeggen als hij niet van tevoren zou toezeggen dat hij met de studenten over de WWO wilde praten. Ja, die motie was aangenomen. Goddank was de universiteitsraad wel wijzer en had het onzinnige voorstel getorpedeerd. Maar... het zou toch niet?... de studenten zouden toch niet uit verbolgenheid...? Hola, hier was toch soms niet sprake van een... studenten-grap!? Student belt op en zegt dat hij het ministerie is en dat... stel je voor! Zijne excellentie voor een gesloten deur!

Van de Biggelaar greep naar de telefoon en liet zich doorverbinden met het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. „Met wie spreek ik?” zei de telefoniste. Ook op hoger niveau had men nog nooit van de naam gehoord. Ten slotte kreeg hij een Héél hoge ambtenaar aan de andere kant van de lijn.

Deze had ook nooit van Van de Biggelaar gehoord, maar wist zelfs niet eens dat er een universiteit in Maastricht was. Hij wist wel dat er in Maastricht evenveel kroegjes als dagen in het jaar gaan en dat je er „een verdomd lekker happie kan

eten”, maar een universiteit... De ambtenaar meende op zijn beurt slachtoffer van een telefoongrap te zijn.

Een telefoontje naar uw altijd alerte Observant bracht uitsluitsel voor de gekwelde rector, Deetman moest écht zijn democratische plicht vervullen.

Training I

De Algemene Faculteit blijft toch ergens Het Lachpaleis van deze instelling. Nu weer de aankondiging dat de Faculteit sollicitatietrainingen voor de afstuderenden zal verzorgen. Het is toch werkelijk van de gekke, van God los, en volledig van de pót gerukt om de doctorandi-in-de-dop, die vier jaar een wetenschappelijke opleiding hebben gevolgd waarbij nota bene sterke nadruk wordt gelegd op het verkrijgen en uitbuiten van Sociale Vaardigheden, een training aan te bieden in het solliciteren! Nee maar! Denkt de Faculteit met deze keuze het niveau van haar afstuderenden goed ingeschat te hebben?

Het zou behoorlijk penibel voor de chefs van de Algemene Faculteit kunnen worden als dat niveau inderdaad ligt waar zij hebben ingeschat dat het moet liggen. Welke trainingen kunnen we dan niet in de toekomst verwachten? De training „Foutloos Nederlands” zit vol. „Rekenen van 1 tot 10” heeft reeds een numerus fixus moeten instellen, de faculteitstraining „Vegetarisch koken voor vijf studenten op twee pit-

ten” loopt nog wat moeilijk, maar op de officiële interfacultaire training „Kerkgang in Heden en Verleden” hebben zich al acht voltallige attitudegroepen ingetekend. Hulde!

Training II

Om nog even verder door te stoten in het trainingenbeleid van Het Lachpaleis: vanwege chronisch menskrachttekort worden bepaalde trainingen en vele onderwijsgroepen begeleid door wat ouderejaars studenten. Een mooie leerervaring en aardig zakcentje voor de betrokken student, en bijzonder handig voor de Algemene Faculteit. Over exploitatie van de armlastige, puntengeile student hebben we het hier even niet, maar een tijdelijke aanstelling in de rang van student-assistent is velen welkom. Zo was er onlangs weer eens een training Waardenverheldering voor GVO'ers, begeleid door ouderejaars van dezelfde afstudeerrichting, die daarmee een bedragje van enkele honderden gulden – zoals te doen gebruikelijk – dachten te kunnen toucheren. Helaas, helaas, uitbetaling vond echter niet zonder meer plaats; ná beëindiging van de korte aanstelling bleek dat de betrokken studenten een stapeltje formulieren moesten invullen (hetgeen ze zélf moesten bedenken: zelfwerkzaamheid, nietwaar!) alvorens de begeerde florijnen in de beurs konden vloeien. Over niveau gesproken...

ERGERNIS

Loopje

Laten we eens een nieuwe rebedenken. Dat moet toch niet ontzettend moeilijk zijn, de he Bhagwan, Moon en Jones (Uv, nog wel, de zelfmoordenaar uit oerwoud) hebben het de afgelopen jaren óók met succes gedaan, nog niet te spreken van seculsche genootschappen als de hova's Getuigen, The Scientio Church, Zevendedags-adventis losgemaakt van artikel 31 of zo de Rooms-Katholieke Werkerk, de Satanskerk en ontelme protestante splinters. Besi Wat is nu het kenmerk van dit se religies? Je belooft iets. Geluk da ligheid, Koreaanse massahuwken, de Messias, de Hemel, de D deropstanding, zelfreflectie, ga do maar door. In die zin zijn we ovfwe gens ook goed gepakt door de Bon dische professie; allen zijn we al van een wereldwijde secte die late onder leiding van witgejaste ho mo priesters naar de Heilige Gezongst heid moet voeren, maar dit terzijgr We bedenken een nieuwe religie. we hebben er geen heilig boek, v overlevingen voor nodig, het geko allemaal vanzelf. Wat we beloven De Natuurlijke Loop Der Dingond dat klinkt mooi nietwaar? een te”

We sluiten hierbij ogenschijnnden aan op het joggen, het cholestel pri arm eten, vegetarisme en dergl ke uitwassen. Dat levert gelijk een boel volgelingen op. Uit déde chaotische bende kiezen we v za slimmerikken die we de één of stuu dere gewichtige titel geven; disclaz pel of profeet ligt niet meer lekke vori ons achterhoofd, Führer evenr om Daarom noemen we de twaalf is bi verkoren anders: ze heten „Tu wc res”, dat heeft iets fraais over ziloke gelijkheid, en toch verhevenhé Ho da's uitgekend voor een religie er t

De tutores trekken de wereld in, verkondigen de Leer van De N tuurlijke Loop Der Dingen. Ath kelijk van hun zendingsgebied v draaien ze de leer een beetje, het Witte Huis vertellen ze Reag dat het De Natuurlijke Loop D dingen is dat éénderde van het V overheidsbudget naar defen gaat, dat er MX- en kruisrakete moeten worden geschoten, de B bommenwerper maar 's in ad moeten komen, en dat de Ameri nen naar de maan kunnen. De N tuurlijk Loop Der Dingen leidt tot eindoverwinning van de Ameri nen. De Russen vertellen we h zelfde. In de Sahel vertellen we de leer verkondigt dat het Natu rlijk is dat er miljoenen mensen v hongeren, uitdrogen en hun eig land volkomen uitputten. Zuid-A ka komt te weten dat rassenscl ding Natuurlijk is.

Op die manier winnen we miljard ziertjes! Chinezen, Arabieren, den, allemaal bekeren ze zich de Leer van De Natuurlijke Loo Der Dingen, in de grond natuuri een primitieve animistische zien wijze, maar dat verklappen we ni Enfin, tegen de tijd dat de Aa zichzelf verstikt, uitmoordt, droogt en tenslotte explodeert is de Leer nog nooit gefalsifieerd, was Natuurlijk, natuurlijk! En wij uitvinder, hebben ons er mooi ad kunnen verrijken: De Natuurlijke Loop Der Dingen.

Datum postmerk

En daarom vraag ik mij af of het wel nodig is een staart te hebben. De staart zou een snavel kunnen lijken. En de snavel ook. Twee snavels zijn niet goed.

Zijn overbodig bij een vogel. Met welke kant zou ik moeten pikken? Bijvoorbeeld: Als ik met de ene snavel een graantje pik dan pik ik met de andere automatisch in een wolk. Het zou gaan regenen, of stel ik pik met de andere automatisch een gaatje in de zon.

Het licht zou er uit vallen en nat worden door de regen. Bij nat licht zou ik de lege zon en de slappe wolk niet meer zien.

Dan zou ik zonder snavels naar een ander heelal vliegen en een snavel laten groeien op de plaats van die ene snavel. Hoogachtend,

De gezagvoerder

